

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi puoluelain, ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain ja rahankeräyslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi puoluelakia, ehdokkaan vaalirahoituksesta annettua lakia ja rahankeräyslakia.

Esityksen tavoitteena on lisätä puoluerahoituksen avoimuutta sekä ehkäistä korruptiota ja epäasiallisiin sidonnaisuuksiin perustuvaa vaikuttamista puolueiden toimintaan.

Puoluelakiin ehdotetaan lisättäviksi säännökset tuesta puolueille, puolueyhdistyksille ja puolueiden lähiyhteisöille. Puolueen lähiyhteisöllä tarkoitetaan esityksessä sellaista yhteisöä ja säätiötä sekä niiden sellaista rahastoa, jonka puolue asianomaisen yhteisön tai säätiön suostumuksella ilmoittaa olevan puolueen lähiyhteisö.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi rajoituksista vastaanottaa tukea. Puolue, puolueyhdistys ja puolueen lähiyhteisö saavat ehdotuksen mukaan vastaanottaa kalenterivuoden aikana tukea samalta tukijalta enintään 30 000 euron arvosta. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koskisi puolueen lähiyhteisön antamaa tukea. Laissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi kiellosta vastaanottaa tukea erältä julkisyhteisöiltä samoin kuin kiellosta ottaa vastaan ulkomaista tukea sekä tukea, jonka antajaa ei voida selvittää.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi velvollisuudesta tehdä Valtiontalouden tarkastusvirastolle ilmoitus kaikista puolueen, puolueyhdistyksen ja puolueen lähiyhteisön saamista vähintään 1 500 euron arvoisista tuista ja niiden antajista. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi puolueiden velvollisuudesta eritellä vaalikampanjoidensa kulut ja rahoitus. Ilmoitukset ja tiedot olisi pidettävä puoluerahoituksen ilmoitusrekisterissä yleisön saatavilla.

Puolueiden varainkäytön valvontaa koskevaan sääntelyyn ehdotetaan muutoksia. Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoisi tukea,

vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen eritellyä sekä näihin liittyvien asiakirjojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista. Oikeusministeriö valvoisi puoluelain noudattamista vain siltä osin kuin valvonta ei kuulu Valtiontalouden tarkastusvirastolle.

Puoluelakiin lisättäisiin säännös puoluetuen takaisinperinnästä. Esityksessä ehdotetaan lisäksi säädettäväksi useita täydennyksiä ja tarkennuksia puoluelain säännöksiin kirjanpitovelvollisuudesta, tilintarkastuksesta ja tilinpäätösasiakirjojen toimittamisesta.

Ehdokkaan vaalirahoituksesta annettua lakia ehdotetaan täydennettäväksi kielloilla ottaa vastaan ulkomaista tukea ja tukea erältä julkisyhteisöiltä. Lisäksi kiellosta ottaa vastaan laissa säädettyä määrää enempää tukea ehdotetaan ulotettavaksi koskemaan myös samalta tukijalta toisten kautta välitettyä tukea.

Ehdokkaan vaalirahoituksesta annetussa laissa erikseen ilmoitettavan tuen raja ehdotetaan laskettavaksi 1 500 euron myös europarlamenttivaaleissa ja presidenttivaaleissa. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäviksi säännökset velvollisuudesta tehdä Valtiontalouden tarkastusvirastolle jälkikäteen ilmoitus vaalikampanjan kulujen kattamiseksi otetusta lainasta ja lainan maksamiseen saadusta vähintään 1 500 euron arvoisesta tuesta. Tämä ilmoitusvelvollisuus koskisi vain eduskuntavaaleja ja europarlamenttivaaleja.

Rahankeräyslakia ehdotetaan täydennettäväksi säännöksellä, jonka mukaan lupaa ei tarvittaisi yleisissä vaaleissa ehdokkaana olevan tukemiseksi toimivan yhdistyksen eikä puolueyhdistyksen järjestämään rahankeräykseen vaalikampanjan kulujen kattamiseksi.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan viimeistään kuusi kuukautta ennen vuoden 2011 eduskuntavaalien vaalipäivää.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
Puolueet.....	3
Puoluerahoitus.....	3
Puolueiden tilinpito.....	4
Tilitys puoluetuen käyttämisestä.....	4
Erittely vaalitoiminnasta ja muut selvitykset.....	4
Valvonta.....	5
Sanktiot.....	5
Rahankeräyslaki.....	5
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden lainsäädäntö.....	5
2.3 Nykytilan arviointi.....	5
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	6
3.1 Tavoitteet.....	6
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	6
Tuki puolueelle ja sen lähiyhteisöille.....	6
Tiedot tuesta.....	7
Valvonta.....	7
Ehdokkaan vaalirahoitus.....	7
Rahankeräyslaki.....	7
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	8
5 ASIAN VALMISTELU.....	8
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	9
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	9
1.1 Puoluelaki.....	9
1.2 Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta.....	17
1.3 Rahankeräyslaki.....	17
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	18
3 VOIMAANTULO.....	18
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	18
LAKIEHDOTUKSET.....	20
Laki puoluelain muuttamisesta.....	20
Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain muuttamisesta.....	26
Laki rahankeräyslain muuttamisesta.....	28
LIITE.....	30
RINNAKKAISTEKSTIT.....	30
Laki puoluelain muuttamisesta.....	30
Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain muuttamisesta.....	41
Laki rahankeräyslain muuttamisesta.....	45

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Puoluelaki (10/1969) tuli voimaan 1 päivänä helmikuuta 1969. Laissa säädetään lähinnä puolueeksi rekisteröitymisen edellytyksistä, puolueille myönnettävästä valtionavustuksesta ja puolueiden varainkäytön valvonnasta. Vuosina 1986 ja 1989 tehdyillä muutoksilla (1048/1986 ja 1007/1989) lakiin lisättiin säännöksiä puolue toiminnan rahoituksen julkisuuden lisäämiseksi ja puolueiden varainkäytön valvonnan tehostamiseksi.

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmassa todetaan hallituksen arvioivan vaali- ja puoluerahoituksen laki- ja menettelymuutostarpeet Euroopan neuvoston korruptionvastaisen toimielimen GRECO:n (Group of States against Corruption) suositusten jälkeen. GRECO on vuonna 2007 toimittamansa maatarjauksen perusteella antanut Suomelle useita suosituksia vaali- ja puoluerahoituksen avoimuudesta. Ehdokkaiden vaalirahoitusta koskevat säännökset on jo uudistettu. Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009, jäljempänä vaalirahoituslaki) tuli voimaan 1 päivänä toukokuuta 2009. Tämä esitys koskee tarvittavia lainsäädäntömuutoksia puoluerahoituksen avoimuuden lisäämiseksi ja sen valvonnan tehostamiseksi.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Puolueet

Puoluelain 1 §:n mukaan puolueella tarkoitetaan oikeusministeriössä pidettävään puolerekisteriin merkittyä rekisteröityä yhdistystä. Puolueeksi rekisteröitymisen edellytyksistä on säännökset puoluelain 2 §:ssä.

Puolueet mainitaan myös Suomen perustuslaissa. Rekisteröidyllä puolueella – ja laissa säädetyllä määrällä äänioikeutettuja – on perustuslain 25 §:n 3 momentin mukaan oikeus asettaa ehdokkaita eduskuntavaaleissa. Presidentinvaaliehdokkaan voi perustuslain 54 §:n 3 momentin perusteella asettaa sellainen rekisteröity puolue, jonka ehdokaslistalta

on viimeksi toimitetuissa eduskuntavaaleissa valittu vähintään yksi kansanedustaja. Vaalilaissa (714/1998) on useita mainintoja puolueista.

Puoluekenttä on ollut Suomessa varsin pitkään vakaa. Puolurekisterissä on tällä hetkellä viisitoista puoluetta. Niistä kahdeksan on edustettuina eduskunnassa.

Puolueiden organisaatorakenteet vaihtelevat. Useimmilla on kuitenkin kolmiportainen järjestö rakenne, johon kuuluu keskus-, piiri- ja perusjärjestöt. Henkilöjäsenet kuuluvat yleensä perusjärjestöihin, jotka puolestaan kuuluvat useimmiten vaalipiiriin mukaan järjestettyihin piirijärjestöihin. Puolueilla voi olla myös erityisjärjestöjä. Perus-, kunnallis-, piiri- ja erityisjärjestöt ovat yleensä rekisteröityjä yhdistyksiä.

Puolueilla on usein myös varhaisnuoriso-, nuoriso- ja naisjärjestöjä, joilla voi olla omia jäsenjärjestöjään. Joissakin puolueissa tällaisen järjestön jäsen voi samalla olla myös puolueen jäsen. Lisäksi puolueet harjoittavat vapaata sivistystoimintaa, tukevat kulttuuria, taiteellista ja tieteellistä toimintaa ja ylläpitävät opistoja ja opintokeskuksia tai niitä ylläpitäviä järjestöjä ja säätiöitä. Puolueet omistavat myös yrityksiä ja harjoittavat liiketoimintaa.

Puoluerahoitus

Puolueiden toimintaa tuetaan julkisin varoin. Puoluelakia säädettäessä pidettiin epäkohtana, että puolueet joutuivat rahoittamaan toimintansa pelkästään jäsenmaksuilla ja keräyksillä sekä erilaisilla tilapäisillä avustuksilla (HE 99/1967 vp). Julkisella puoluetuella haluttiin helpottaa puolueiden taloudellista tilannetta ja samalla vähentää riippuvuutta yksityisistä intresseistä.

Puolueiden julkista rahoitusta eli puoluetukea koskevat säännökset sisältyvät puoluelakiin sekä asetukseen puolueiden toiminnan tukemiseen myönnettävistä avustuksista (27/1973). Valtion tulo- ja menoarvion rajoissa voidaan eduskunnassa edustettuna olevalle puolueelle myöntää avustusta sen säännöissä ja yleisohjelmassa määritellyn julkisen

toiminnan tukemiseen. Avustus on jaettava puolueiden viimeksi toimitetuissa kansanedustajain vaaleissa saamien edustajanpaikkojen lukumäärien osoittamassa suhteessa. Avustuksen myöntää valtioneuvosto. Valtioneuvoston kanslia esittelee avustuspäätökset.

Valtionavustusta puolueille myönnettiin vuonna 2009 yhteensä 180 000 euroa kansanedustajanpaikkaa kohden. Tämä sisälsi yleisavustuksen 90 000 euroa kansanedustajaa kohden ja samansuuruisen avustuksen puolueen tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen. Avustuspäätöksessä määräosa on kohdennettu puolueen nais- ja piirijärjestöille.

Puolueiden koko historian ajan on muulla varainhankinnalla ollut niille tärkeä merkitys. Varainhankinnan keinoja, lähteitä tai määrää ei ole rajoitettu lainsäädännössä. Vaaliehdokasta ja ehdokkaan tukiryhmää koskevista rajoituksista säädetään vaalirahoituslaissa. Yleinen taloudellista toimintaa koskeva sääntely asettaa reunaehdot myös puolueiden varainhankinnalle. Julkisen tuen lisäksi keskeisiä tulonlähteitä puolueille ovat muun muassa jäsenmaksut, arpajaiset, erilaiset myyntitulot ja keräykset, liiketoiminnan tulot sekä lahjoitukset.

Puolueiden varojen käyttöä ei ole lailla rajoitettu. Puoluetuki on kuitenkin käytettävä laissa säädettyyn tarkoitukseen. Vaalikampanjojenkustannuksiin ei kohdistu määrällisiä tai laadullisia rajoituksia.

Puolueiden tilinpito

Puolueiden tilinpidon ja varainkäytön sisäinen valvonta perustuu kirjanpitoon ja tilintarkastukseen. Puolueen on noudatettava kirjanpitolain säännöksiä yhdistyksen kirjanpitovelvollisuudesta. Puolueen tilintarkastajista ainakin yhden sekä hänen varamiehensä tulee olla Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymä.

Tilitys puoluetuen käyttämisestä

Puolueen on tehtävä tilitys puoluetuen käyttämisestä. Valtioneuvosto liittää myöntämispäätökseen avustuksen maksatusta, käyttämistä, tilitystä ja valvontaa koskevat tarpeelliseksi katsomansa ehdot. Päätöksissä

on viime vuosina viitattu oikeusministeriön määräykseen puolueiden varainkäytön valvonnasta (3353/62/90 OM, 21.11.1990). Sen mukaan puoluetukea saaneen puolueen on toimitettava oikeusministeriölle puolueen tilintarkastajan lausunto puoluetuen käytöstä. Lisäksi on toimitettava tuloslaskelma ja tase liitteineen sekä tilintarkastajan kertomus sellaisista yhdistyksistä, joille on osoitettu osa puolueelle myönnetystä puoluetuesta.

Puolueen tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen myönnetyn avustuksen käytöstä tehdään oikeusministeriön 22 päivänä toukokuuta 2008 (OM 16/51/2008) antaman ohjeen mukaan samankaltainen tilitys kuin yleisavustuksen käytöstä. Tuen käyttö on myös riittävällä tavalla eriteltävä puolueen tilinpäätöksessä.

Erittely vaalitoiminnasta ja muut selvitykset

Puolueen on toimitettava oikeusministeriölle tiedoksi oikeiksi todistetut jäljennökset puolueen ja sen piirijärjestöjen tuloslaskelmista ja taseista liitteineen sekä tilintarkastuskertomuksesta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun puolueen tilinpäätös on vahvistettu. Jos puoluetuesta osa on osoitettu muun yhdistyksen käytettäväksi, puolueen on toimitettava oikeusministeriölle jäljennökset myös tällaisen yhdistyksen tuloslaskelmasta ja taseesta liitteineen sekä tilintarkastuskertomuksesta.

Tuloslaskelmissa on puoluelain mukaan esitettävä vaalitoiminnasta aiheutuneet tuotot ja kulut riittävästi eriteltyinä. Vaalitoiminnan tuotot on puolueiden varainkäytön valvonnasta annetun oikeusministeriön määräyksen mukaan esitettävä jaoteltuina puoluetukeen, avustuksiin omalta organisaatiolta, muihin saatuihin vaaliavustuksiin, myyntituloihin, julkaisutuloihin ja muuhun vaalirahoitukseen (varaukset, rahastot, lainat, muu rahoitus). Vaalitoiminnan kulut on esitettävä jaoteltuina lehtimainontaan, radio- ja TV-mainontaan, suoromainontaan, muuhun vaalimainontaan, annettuihin vaaliavustuksiin, vaalitulaisuuksiin ja muihin vaalikuluihin. Erittely tulee laatia siten, että vaalitoiminnan tuotoista käy selville, miten vaalikulut on rahoitettu. Jos tiedotus- ja viestintäavustusta on käytetty

vaaliviestintään, on sen käytöstä annettava oikeusministeriön ohjeen mukainen erittely.

Valvonta

Oikeusministeriö valvoo puoluetuen käyttöä sekä muutoinkin puoluelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista puolueen ja sen piirijärjestöjen samoin kuin puoluetukea saaneiden muiden yhdistysten toiminnassa. Oikeusministeriö tarkastaa näiden yhdistysten tilinpitoa ja varojen käyttöä. Ministeriö voi myös nimetä Keskuskauppakamarin hyväksymän tilintarkastajan tekemään tilinpitoa ja varojen käyttöä koskevia tarkastuksia.

Valtiontalouden tarkastusvirastolla on puoluelain nojalla oikeus tarkastaa puoluetuen käyttöä. Virasto voi tarkastaa yhdistysten tilinpitoa sen selvittämiseksi, onko varat käytetty lain mukaisesti.

Sanktiot

Puoluetuki voidaan lain nojalla pidättää puoluelaisissa säädetyn velvollisuuden laiminlyövältä puolueelta. Laki ei sisällä säännöksiä asiassa toimivaltaisesta viranomaisesta. Avustuksen maksamisesta pidättäytymisestä päättäisi kuitenkin avustuspäätöksetkin esittelevä valtioneuvoston kanslia. Puoluelaisissa ei ole säännöksiä avustuksen takaisinperinnästä. Valtionavustuslakiaan (688/2001) ei sen esitöiden (HE 63/2001 vp) perusteella vaikuttaisi olevan sovellettavissa puoluetuen takaisinperintään.

Rahankeräyslaki

Rahankeräyslain (255/2006) 5 §:ssä säädetään rahankeräyksen toimeenpanon luvanvaraisuudesta. Pykälän 2 ja 3 momentissa säädetään eräistä poikkeuksista luvanvaraisuuteen.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden lainsäädäntö

Vaali- ja puolerahoitustoimikunnan väli-mietintö ehdokkaan vaalirahoituksesta (KM 2009:1) sisältää vertailutietoja vaali- ja puolerahoituksen sääntelystä muissa maissa.

Useimmissa tarkastelluista maista vaalirahoitus järjestetään puolueiden kautta. Sääntelyn sisältö ja yksityiskohtaisuus vaihtelevat muun ohella maiden poliittisten järjestelmien eroista johtuen. Myös puolueiden ja vaaliedokkaiden rahoituskäytännöt vaihtelevat.

Useat kansainväliset järjestöt ovat viime vuosina kiinnittäneet huomiota korruption torjuntaan poliittisessa rahoituksessa. Euroopan neuvosto on GRECO:n kautta keskeinen toimija poliittisen rahoituksen avoimuuden edistämiseksi. GRECO:n toiminta perustuu näiltä osin Euroopan neuvoston ministerikomitean suositukseen (2003)4 yhteisistä korruption vastaisista säännöistä puolue- ja vaalirahoituksessa (Recommendation on Common Rules against Corruption in the Funding of Political Parties and Electoral Campaigns).

2.3 Nykytilan arviointi

Puoluelaki on annettu vuonna 1969 eikä se juuri sisällä säännöksiä puolerahoituksesta tai sen avoimuudesta. Lainsäädäntö on jäänyt jälkeen niistä vaatimuksista, joita kohdistuu poliittisen toiminnan rahoitukseen ja sen avoimuuteen. Puutteet lainsäädännössä mahdollistavat puolueisiin kohdistuvat epäasiamukaiset vaikuttamisyrietykset samoin kuin epäilyt epäasiallisten sidonnaisuuksien syntymisestä puolueiden ja niiden rahoittajien välille. Lainsäädäntöä on tarpeen tarkistaa puolerahoituksen läpinäkyvyyttä ja valvontaa lisäävään suuntaan. Myös Valtiontalouden tarkastusviraston havainnot (Valtiontalouden tarkastusviraston tuloksellisuustarkastuskertomus 191/2009) osoittavat, että sääntelyä on tarpeen tarkistaa.

GRECO antoi vuonna 2007 maaraportissaan Suomelle kymmenen suositusta (Puolerahoituksen läpinäkyvyyttä koskeva arviointiraportti, hyväksytty GRECO:n 35. täysistunnossa):

1) suositus harkita, että puolueet ja ehdokkaat raportoisivat kampanjojensa tuloista ja menoista nykyistä useammin ja myös vaalikampanjoiden aikana;

2) suositus tarkentaa puolueiden ja ehdokkaiden raportointivelvollisuuksia siten, että tulojen ja menojen erittely, mukaan lukien yksityiset lahjoitukset, olisi nykyistä yksityiskohtaisempaa;

3) suositus varmistaa, että puolueille annetut ei-rahalliset lahjoitukset (pois lukien tavanomainen talkootyö) arvioidaan ja ilmoitetaan puolueiden tileissä niiden kaupallisen arvon mukaisesti;

4) suositus sisällyttää lainsäädäntöön kielto ottaa vastaan nimettömiä lahjoituksia ja harkita julkisuuteen ilmoitettavien lahjoitusten euromääräisten rajojen (3 400 euroa europarlamenttivaaleissa ja presidentinvaalissa sekä 1 700 euroa eduskuntavaaleissa ja kunnallisvaaleissa) alentamista;

5) suositus ottaa käyttöön säännökset, joiden mukaan yhdeltä lahjoittajalta per kalenterivuosi saadut useat lahjoitukset käsitellään yhtenä lahjoituksena puolueiden ja ehdokaiden kampanjoissa;

6) suositus ottaa käyttöön säännökset, joiden mukaan puolueille lahjoittaneiden nimet tulisi ilmoittaa samalla tavoin (samoja euromääräisiä rajoja soveltaen) kuin ehdokkaille lahjoittaneiden nimet;

7) suositus etsiä keinoja, joilla lisättäisiin puoluetta lähellä olevien yhteisöjen (mm. ammattijärjestöt ja säätiöt) puolueelle antaman tuen läpinäkyvyyttä;

8) suositus harkita, että yksittäisten ehdokaiden vaalikampanjoihin kohdistettaisiin tavanomaisia tilintarkastuksia ottaen huomioon vaalipiirin ja kuntien koosta aiheutuvat erityiset tarpeet;

9) suositus vahvistaa merkittävästi poliittisen rahoituksen valvonnan riippumattomuutta keskus- ja paikallistasolla ja varmistaa, että puolueiden ja ehdokaiden tilitysten valvonnassa siirrytään nykyisen muodollisen tarkastuksen lisäksi niiden todelliseen tarkastukseen;

10) suositus läpikäydä poliittista rahoitusta koskevien säännösten noudattamista jättämistä koskevat sanktiot ja varmistaa, että nämä sanktiot ovat tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia.

Suomi antoi kesäkuussa 2009 GRECO:lle selvityksen suositusten noudattamisesta. Suomen selvitys käsiteltiin GRECO:n 45. täysistunnossa joulukuussa 2009. GRECO piti ehdokaiden kohdalla käyttöön otettua uutta lainsäädäntöä lupaavana ja hallituksen kaavaillemiä ehdotuksia puoluerahoituksesta oikeasuuntaisina. Suomen on annettava GRECO:lle seuraava selvitys suositusten täy-

täntöönpanosta viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2011.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on lisätä puoluerahoituksen avoimuutta ottamalla erityisesti huomioon GRECO:n Suomelle antamat suositukset. Yleisöllä tulee olla mahdollisten sidonnaisuuksien arvioimisen kannalta riittävästi tietoa puolueiden perustoiminnan ja vaalikampanjoiden rahoituksesta. Puoluerahoituksen aiempaa suuremman avoimuuden arvioidaan lisäävän luottamusta poliittiseen toimintaan ja parantavan siten myös äänestysaktiivisuutta. Tavoitteena on myös ehkäistä korruptiota ja epäasiallisiin sidonnaisuuksiin perustuvaa vaikuttamista puolueiden toimintaan.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Tuki puolueelle ja sen lähiyhteisöille

Esityksessä ehdotetaan puoluelakiin lisättäviksi säännökset tuesta puolueille, puolueyhdistyksille ja puolueiden lähiyhteisöille. Tueksi ehdotetaan luettaviksi lähtökohtaisesti kaikki rahana, tavarana, palveluna tai muulla tavalla saadut suoritukset. Vain erät laissa nimenomaisesti mainitut suoritukset eivät olisi tukea eivätkä siten ehdotetun sääntelyn piirissä. Tällaisia olisivat esimerkiksi tavanomaisena talkootyönä tai tavanomaisina ilmaispalveluina annetut suoritukset samoin kuin omaisuuden hoitoon liittyvät käyvän arvon mukaiset suoritukset sekä esimerkiksi valtionavustuksena myönnettävä puoluetuki ja muut vastaavat lakiin taikka valtion tai kunnan talousarvioon perustuvat avustukset.

Esityksessä ehdotettu sääntely koskisi eräin poikkeuksin myös puolueiden lähiyhteisöjä. Tällaisella esityksessä tarkoitetaan sellaista yhteisöä ja säätiötä sekä niiden sellaista rahastoa, jonka puolue asianomaisen yhteisön tai säätiön suostumuksella ilmoittaa olevan puolueen lähiyhteisö.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös rajoituksista vastaanottaa tukea. Puolue, puo-

lueyhdistys ja puolueen lähiyhteisö saavat ehdotuksen mukaan vastaanottaa kalenterivuoden aikana tukea samalta tukijalta enintään 30 000 euron arvosta. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koskisi puolueen lähiyhteisön antamaa tukea puolueelle tai puolueyhdistykselle. Laissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi kiellosta vastaanottaa tukea eräiltä julkisyhteisöiltä samoin kuin kiellosta ottaa vastaan ulkomaista tukea sekä tukea, jonka antajaa ei voida selvittää.

Tiedot tuesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi velvollisuudesta tehdä Valtiontalouden tarkastusvirastolle ilmoitus puolueen, puolueyhdistyksen ja puolueen lähiyhteisön saamista vähintään 1 500 euron arvoisista tuista ja niiden antajista. Näihin ns. ajantasaisiin ilmoituksiin sisältyvät tiedot olisi esityksen mukaan julkistettava Valtiontalouden tarkastusviraston ylläpitämässä puolerahoituksen ilmoitusrekisterissä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi puolueiden velvollisuudesta eritellä vaalikampanjoidensa kulut ja rahoitus. Tästä otettaisiin puoluelakiin samantapainen säännös kuin ehdokkaiden osalta jo on vaalirahoituslaissa. Lisäksi myös puolueiden olisi ehdotuksen mukaan mainittava erikseen vähintään 1 500 euron arvoisesta tuesta ja sen antajasta. Tiedot olisi pidettävä puolerahoituksen ilmoitusrekisterissä yleisön saatavilla.

Valvonta

Esityksessä ehdotetaan muutoksia puolueiden varaikäytön valvontaa koskevaan sääntelyyn. Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoisi vastaisuudessa puoluelain tukea, vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen erittelyä sekä näihin liittyvien asiakirjojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista. Oikeusministeriö valvoisi puoluelain noudattamista vain siltä osin kuin valvonta ei kuulu Valtiontalouden tarkastusvirastolle.

Valtiontalouden tarkastusvirasto voi esityksen mukaan sakon uhalla velvoittaa valvottavan täyttämään velvollisuutensa. Edellytyksenä kuitenkin on, että valvottava on saa-

nut asiasta kehotuksen ja että laiminlyönti on kokonaisuutena arvioiden olennainen.

Esityksessä ehdotetaan puoluelakiin lisättäväksi säännös puoluetuen takaisinperinnästä. Valtioneuvoston yleisistunto voisi määrätä valtionavustuksena myönnetyt puoluetuen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi sen mukaan kuin takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslaissa. Maksujen lopettaminen tai tuen takaisinperintä voisi esityksen mukaan tulla kuitenkin kyseeseen myös silloin, jos puolue laiminlyö olennaisesti puoluelain mukaan sille kuuluvan velvollisuuden.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi säädettäväksi useita täydennyksiä ja tarkennuksia puoluelain säännöksiin kirjanpitovelvollisuudesta, tilintarkastuksesta ja tilinpäätösasiakirjojen toimittamisesta.

Ehdokkaan vaalirahoitus

Esityksessä ehdotetaan vaalirahoituslakia täydennettäväksi kielloilla ottaa vastaan ulkomaista tukea ja tukea eräiltä julkisyhteisöiltä. Lisäksi kiello ottaa vastaan laissa säädettyä määrää enempää tukea samalta tukijalta ehdotetaan ulotettavaksi koskemaan myös samalta tukijalta toisten kautta välitettyä tukea.

Erikseen ilmoitettavan tuen raja ehdotetaan laskettavaksi 1 500 euroon myös europarlamenttivaaleissa ja presidentinvaalissa.

Esityksessä ehdotetaan vaalirahoituslakiin lisättäviksi säännökset velvollisuudesta tehdä Valtiontalouden tarkastusvirastolle ns. jälkilmoitus vaalikampanjan kulujen kattamiseksi otetusta lainasta ja lainan maksamiseen saadusta vähintään 1 500 euron arvoisesta tuesta. Tämä ilmoitusvelvollisuus koskisi vain eduskuntavaaleja ja europarlamenttivaaleja.

Rahankeräyslaki

Esityksessä ehdotetaan rahankeräyslakia täydennettäväksi säännöksellä, jonka mukaan lupaa ei tarvittaisi yleisissä vaaleissa ehdokkaana olevan tukemiseksi toimivan yhdistyksen eikä puolueyhdistyksen järjestämään rahankeräykseen vaalikampanjan kulujen kattamiseksi. Lain säännöksiin tilitysvelvollis-

suudesta sekä kielto-oikeudesta ja uhkasakosta ehdotetaan tehtäviksi tästä johtuvia tarkistuksia.

4 Esityksen vaikutukset

Puoluerahoituksen valvontaan liittyvät tehtävät olisivat Valtiontalouden tarkastusvirastolle uusia. Niiden hoitamisesta aiheutuu virastolle siten uusia kustannuksia. Järjestelmähankintaan liittyvät kertaluonteiset kustannukset olisivat arviolta 500 000 – 700 000 euroa. Vuotuisten henkilöstö- ja ylläpitomenojen arvioidaan olevan 400 000 – 500 000 euroa. Myös oikeusministeriön valvontatehtävät lisääntyisivät nykyisestä.

Ehdotetut säännökset kirjanpidosta ja tilintarkastuksesta sekä erinäisten tilinpäätösasiakirjojen laatimisesta aiheuttavat kustannuksia puolueille.

Esityksen ei arvioida sanottavasti vaikuttavan vaali- ja puoluerahoitukseen saatavuuteen. Ehdotetut muutokset lisääisivät puoluerahoitukseen avoimuutta, minkä arvioidaan lisäävän luottamusta poliittiseen toimintaan.

5 Asian valmistelu

Oikeusministeriö asetti 30 päivänä toukokuuta 2008 toimikunnan, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotus puolueiden ja vaaliehdokkaiden rahoitusta ja sen valvontaa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelman mukaisesti. Toimikunta luovutti ehdokkaan vaalirahoitusta koskevan välimietintönsä 27 päivänä tammikuuta 2009 ja puoluerahoitusta koskevan mietintönsä (KM 2009:3) 6 päivänä marraskuuta 2009. Esitys on jatkovalmisteltu oikeusministeriössä.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Vaalialuejärjestelmää koskeva hallituksen esitys annettaneen eduskunnalle samaan aikaan tämän esityksen kanssa. Myös siinä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi puoluelain 9 §:ää. Lisäksi eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys laeiksi yhdistyslain, tilintarkastuslain 57 §:n ja puoluelain muuttamisesta (HE 267/2009 vp), jossa puoluelakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 a §.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Puoluelaki

1—7 ja 13 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi otsikot.

8 §. *Tuki puolueelle ja puolueyhdistykselle.* Pykälään ehdotetaan otettaviksi säännökset tuesta puolueelle ja puolueyhdistykselle.

Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan määriteltäväksi puolueyhdistyksen käsite. Sillä tarkoitettaisiin laissa puolueeseen tai sen jäsenyhdistykseen niiden sääntöjen mukaan kuuluvaa yhdistystä. Puolueyhdistyksiä olisivat siten esimerkiksi puolueen piirijärjestöt ja valtakunnalliset yhdistykset sekä kunnallisjärjestöt ja perus- ja paikallisosastot silloin kun ne kuuluvat puolueeseen tai sen jäsenyhdistykseen niiden sääntöjen mukaan. Lisäksi puolueyhdistyksiä olisivat sellaiset nais-, nuoriso-, opiskelija- ja muut yhdistykset, jotka sääntöjen mukaan kuuluvat puolueeseen tai sen jäsenyhdistykseen. Ilmaisuihin ”puolueyhdistys” olisi laissa uusi. Sillä myös korvattaisiin vaalirahoituslaissa käytetty ilmaisu ”puolueen rekisteröity yhdistys”. Puolueella tarkoitetaan lain 1 §:n mukaisesti oikeusministeriössä pidettävään puolueräkisteriin merkittyä rekisteröityä yhdistystä.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin tuen määritelmästä puoluerahoituksessa. Tuki on ehdotetussa laissa keskeinen käsite. Sen perusteella määräytyisi muun muassa tueksi luettavien suoritusten ilmoittamisvelvollisuus. Tukea koskisivat 8 b §:n 1—4 momentissa säädettäväksi ehdotetut rajoitukset.

Tueksi puolueelle tai puolueyhdistykselle luettaisiin ehdotetun pääsäännön mukaan rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastavalla tavalla saadut suoritukset. Ehdotus vastaa vaalirahoituslain 3 §:n 1 momentissa määritellyä tuen käsitettä. Tukena ei kuitenkaan pidettäisi momentin 1—6 kohdassa tarkoitettuja suorituksia. Niistä ei arvioida aiheutuvan vaaraa sidonnaisuuksien syntymisestä.

Tukena ei momentin 1 kohdan mukaan pidettäisi tavanomaista talkootyötä eikä tavanomaisia ilmaisupalveluja. Vaalirahoituslain 3 §:n 1 momentti sisältää saman rajauksen.

Tukena ei momentin 2 kohdan mukaan pidettäisi myöskään puolueen tai puolueyhdistyksen tavanomaiseen järjestötoimintaan tai omaisuuden hoitoon liittyviä käyvän arvon mukaisia suorituksia. Rajaus koskisi sellaisia ulkopuolisilta saatuja suorituksia, jotka liittyvät yhdistyksen toiminnan ja talouden tavanomaiseen, jokapäiväiseen hoitamiseen, kuten yhdistyksen tehtäviin työnantajana ja käyttöomaisuuden haltijana. Kohdassa tarkoitettuja suorituksia voisivat siten olla esimerkiksi puolueen omistaman toimistohuoneiston tai toimistoirtaimiston myynnistä saadut maksut. Edellytyksenä kuitenkin on, että suoritus on käyvän arvon mukainen. Omaisuuden hoitoon liittyviksi katsottaisiin myös esimerkiksi vakuutus- ja vahingonkorvausten kaltaiset tavanomaiset suoritukset. Vaalikampanjan varainhankintaan liittyvät suoritukset pysyisivät kuitenkin ilmoitettavan tuen piirissä. Esimerkiksi vaaliseminaarin lipputulot eivät olisi ehdotuksessa tarkoitettuja tavanomaiseen järjestötoimintaan liittyviä suorituksia.

Momentin 3 kohdassa tuen ulkopuolelle ehdotetaan rajattaviksi puolueen ja sen puolueyhdistysten toisiltaan saamat suoritukset. Ne ovat puolueyhteisön sisäisiä siirtoja, eikä niihin siten liity vaaraa sidonnaisuuksien syntymisestä ulkopuolisiin rahoittajiin. Tällaisia siirtoja voisivat olla esimerkiksi puoluetuen tai jäsenmaksujen tilitykset puolueen ja puolueyhdistysten välillä.

Tuen ulkopuolelle ehdotetaan momentin 4 kohdassa rajattaviksi puolueen ja puolueyhdistyksen harjoittaman pysyväisluonteisen liiketoiminnan tulot. Pysyväisluonteisella liiketoiminnalla kohdassa tarkoitettaisiin luonteeltaan jatkuvaa liiketoimintaa, jota harjoitetaan yleisillä markkinoilla ja markkinaehtoisesti. Tällaista liiketoimintaa voisi olla esimerkiksi puolueen omistaman tilitoi-

miston palveluiden myyminen. Tarkoitus on, että puolueet ja puolueyhdistykset eivät joutuisi epäedulliseen asemaan harjoittaessaan markkinaehtoista liiketoimintaa. Luonteeltaan tilapäinen liiketoiminta ei ole kohdassa tarkoitettua toimintaa. Esimerkiksi vaalikampanjan rahoittamiseen liittyvä liiketoiminta ei yleensä ole pysyväisluonteista. Vaikka vaalikampanjan varainhankinta olisikin luonteeltaan jatkuvampaa ja sitä harjoitettaisiin yleisillä markkinoilla, ei se yleensä ole markkinaehtoista. Varojen antaminen vaalikampanjaan on tyypillinen tapa tukea puoluetta. Esimerkiksi kampanjan rahoittamiseksi järjestettyjen seminaarien lipputulot tai taulukaupan tulot eivät näin ollen ole ehdotuksessa tarkoitettuja pysyväisluonteisen liiketoiminnan tuloja.

Tuen määritelmän ulkopuolelle ehdotetaan momentin 5 kohdassa rajattaviksi puolueen ja puolueyhdistyksen harjoittaman sijoitustoiminnan tulot. Tällaisia olisivat esimerkiksi osingot ja talletusten korot samoin kuin vuokratulot puolueen omistamasta kiinteistöstä.

Momentin 6 kohdassa ehdotetaan tuen ulkopuolelle rajattaviksi puoluelain 9 §:ssä tarkoitettu avustus sekä muu vastaava lakiin taikka valtion tai kunnan talousarvioon perustuva avustus. Tällaisen avustuksen myöntäminen perustuu lailla säädettyihin tai talousarviossa päätettyihin edellytyksiin. Käytännössä avustus myönnetään päätöksellä, johon voidaan hakea muutosta valittamalla. Lakiin perustuvaksi katsottaisiin myös esimerkiksi raha-automaattivastuksista annetun lain (1056/2001) perusteella maksettu suoritus.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös puolueen ja puolueyhdistyksen vaalikampanjaan annettavasta tuesta. Tueksi vaalikampanjaan luettaisiin vain kampanja-aikana saatu tuki. Muuna aikana saatu tuki olisi puolueelle tai puolueyhdistykselle annettua muuta tukea. Jaottelulla on merkitystä vain vaalikampanjan kuluja ja rahoitusta sekä mainoksen maksajaa koskevien ilmoitusvelvollisuuksien kannalta. Muilta osin laissa ei tehtäisi eroa sen perusteella, onko tuki vastaanotettu kampanja- vai muuna aikana.

Kampanja-ajaksi luetaan ehdotuksen mukaan ajanjakso, joka alkaa kuusi kuukautta

ennen vaalipäivää ja päättyy kaksi viikkoa vaalipäivän jälkeen. Ehdotus vastaa vaalirahoituslain 2 §:n 1 momentin säännöstä ajasta, johon ehdokkaan vaalikampanjan kulut on sidottu.

8 a §. *Tuki puolueen lähiyhteisölle.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 a §. Siihen otettaisiin säännökset puolueen lähiyhteisöstä ja tuesta sille.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan määriteltäväksi puolueen lähiyhteisön käsite. Sillä tarkoitettaisiin laissa ensinnäkin sellaista yhteisöä ja säätiötä, jonka puolue yhteisön tai säätiön suostumuksella ilmoittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle olevan puolueen lähiyhteisö. Lähiyhteisö voisi ehdotuksen mukaan olla myös Valtiontalouden tarkastusvirastolle ilmoitettu yhteisön tai säätiön rahasto. Puolue voisi ilmoittaa rahaston lähiyhteisöksi vain sitä hallinnoivan yhteisön tai säätiön suostumuksella.

Lakiin ei ehdoteta otettavaksi säännöksiä lähiyhteisöjen määrästä tai luonteesta. Tarkoitus kuitenkin on, että puolueen lähiyhteisöksi ilmoitettaisiin ainakin kaikki sellaiset yhteisöt, säätiöt ja rahastot, jotka toiminnallaan aktiivisesti edistävät puolueen toimintaa sen yleisohjelmassa ilmaistujen periaatteiden ja tavoitteiden toteuttamiseksi. Lähiyhteisö voisi olla esimerkiksi sellainen, puolueeseen sinänsä kuulumaton yhdistys, joka tosiasiallisesti toimii läheisessä yhteistyössä puolueen kanssa esimerkiksi nimeämällä ehdokkaita puolueen sisäisessä ehdokasasettelussa. Lähiyhteisö voisi olla myös puolueen varainhankinnan järjestämiseksi perustettu yhdistys tai yhtiö taikka puoluetta tukeva säätiö.

Tuella puolueen lähiyhteisölle tarkoitetaan ehdotetun 2 momentin pääsäännön mukaan rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla lähiyhteisölle annettua suoritusta. Säännös vastaa 8 §:n 2 momenttiin ehdotettua määritelmää. Tukena ei kuitenkaan pidettäisi momentin 1—6 kohdassa tarkoitettuja suorituksia.

Rajaukset 1, 2 ja 4—6 kohdassa vastaisivat 8 §:n 2 momentin säännöksiä tarkistettuina kuitenkin tarpeellisilla mukautuksilla. Momentin 3 kohdassa ehdotetaan tuen ulkopuolelle rajattaviksi saman puolueen lähiyhteisöjen toisiltaan saamat suoritukset. Puolueen lähiyhteisölle antama suoritus sen sijaan olisi

tukea. Vastaavasti lähiyhteisön suoritukset puolueelle tai puolueyhdistykselle olisivat 8 §:ssä tarkoitettua tukea.

Momentin 2 kohdassa ehdotetaan tuen ulkopuolelle rajattaviksi puolueen lähiyhteisön tavanomaiseen perustoimintaan ja omaisuuden hoitoon liittyvät käyvän arvon mukaiset suoritukset. Lähiyhteisön perustoiminnalla olisi tässä yhteydessä ymmärrettävä samankaltaista toimintaa kuin 8 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavanomaisella järjestötoiminnalla.

Sijoitustoiminnan tuloilla tarkoitettaisiin 5 kohdassa samanlaisia suorituksia kuin 8 §:n 2 momentin 5 kohdassa. Lähiyhteisöksi ilmoitetun rahaston sijoitustoiminnan tuloina pidettäisiin myös sellaisia rahastolle siirrettäviä arvonorotuksia tai indeksikorjauksia, jotka perustuvat rahaston suhteelliseen osuuteen rahastoa hallinnoivan yhteisön tai säätiön koko sijoitetusta pääomasta.

8 b §. *Tukea koskevat rajoitukset.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 b §. Siihen otettaisiin säännökset rajoituksista puolueen, puolueyhdistyksen ja puolueen lähiyhteisön tuelle. Lisäksi pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös mainoksen maksajan nimen ilmoittamisesta.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi kiellosta vastaanottaa tukea, jonka antaja ei voida selvittää. Tämä ei kuitenkaan koskisi tavanomaisesta keräystoiminnasta saatua tukea. Kielto vastaa vaalirahoituslain 4 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi kiellosta vastaanottaa samalta tukijalta enempää tukea kuin arvoltaan 30 000 euroa kalenterivuodessa. Sanottu tukikatto olisi tukija- ja vastaanottajakohtainen. Sama tukija voisi siten katon rajoittamatta tukea esimerkiksi saman puolueen useita puolueyhdistyksiä, kunhan kunkin vastaanottajan saama tuki jäisi alle laissa säädetyn rajan. Tukikatto ei ehdotuksen mukaan koskisi puolueen lähiyhteisön antamaa tukea puolueelle tai puolueyhdistykselle eikä myöskään testamentilla annettua tukea.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi kiellosta vastaanottaa ulkomaista tukea. Tarkoitus on rajoittaa epäasiallista ulkomaisesta vaikuttamista Suomen poliittiseen toimintaan. Kielto ei koskisi tukea yksityishenkilöiltä eikä puolueen aatesuuntaa edustavilta kansainvälisiltä yhteisöiltä ja säätiöiltä.

Ehdotettu sääntely sallisi siten tuen vastaanottamisen esimerkiksi puolueen eurooppalaiselta kattojärjestöltä tai Euroopan parlamentista oman parlamenttiryhmän kautta. Vastaavan kaltainen kielto ehdotetaan lisättäväksi vaalirahoituslakiin.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi kiellosta vastaanottaa tukea valtiolta, kunnalta, kuntayhtymältä, valtion tai kunnan liikelaitokselta, julkisoikeudelliselta yhdistykseltä, laitokselta tai säätiöltä taikka valtion tai kunnan määräysvallassa olevalta yhtiöltä. Kielto ei kuitenkaan koskisi toimitilojen käyttöä eikä tavanomaista vieraanvaraisuutta. Toimitilojen käytöllä tarkoitetaan esimerkiksi puolueyhdistyksen kokoontumista kunnan tiloissa ja tavanomaisella vieraanvaraisuudella esimerkiksi kahvitarjoilua.

Määräysvallasta yrityksessä säädetään kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä. Valtion tai kunnan määräysvallassa oleviin yrityksiin voivat kuulua esimerkiksi valtio-enemmistöiset osakeyhtiöt ja kunnan tai kuntien yhteiset vesi- ja sähköyhtiöt.

Julkisoikeudellisena pidetään sellaista yhdistystä ja säätiötä, joka on lailla tai asetuksella järjestetty erityistä tarkoitusta varten. Tällaisia ovat esimerkiksi ylioppilaskunnat ja kauppakamarit. Kielto koskisi myös itsenäisiä julkisoikeudellisia laitoksia kuten Kansaneläkelaitosta ja Suomen Pankkia.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi puolueen ja puolueyhdistyksen velvollisuudesta huolehtia, että vaalikampanjaan kuuluvasta tai sitä tukemaan tarkoitettua maksullisesta mainoksesta käy ilmi mainoksen maksajan nimi. Tällaisia ovat 8 §:n 3 momentissa tarkoitettuna kampanja-aikana julkaistavat tai levitettävät mainokset. Säännöksessä edellytettäisiin myös mainoksen maksaneen puolueen tai puolueyhdistyksen nimen ilmoittamista. Vaalirahoituslakiin ehdotetaan lisättäväksi samankaltainen säännös.

8 c §. *Ajantasainen ilmoitus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 c §. Siihen otettaisiin säännökset Valtiontalouden tarkastusvirastolle tehtävästä ajantasaisesta ilmoituksesta.

Puolueen, puolueyhdistyksen ja puolueen lähiyhteisön olisi ehdotetun 1 momentin mu-

kaan tehtävä ajantasainen ilmoitus saamansa tuen määrästä ja tuen antajasta. Ilmoitus olisi tehtävä, jos yksittäisen tuen tai useista samalta tukijalta kalenterivuoden aikana saaduista suorituksista koostuvan tuen arvo olisi vähintään 1 500 euroa. Ilmoitusta olisi täydennettävä aina kun ilmoituksen tai sen täydennyksen jälkeen samalta tukijalta saaduista suorituksista koostuvan tuen arvo ylittäisi 1 500 euroa. Saman tukijan antamista tuista olisi siten tarvittaessa tehtävä useita ilmoituksia saman vuoden aikana.

Ilmoitus olisi ehdotuksen mukaan tehtävä vain vähintään 1 500 euron arvoisesta tuesta. Tuki olisi ilmoitettava bruttomääräisenä. Tältä osin ehdotus poikkeaa vaalirahoituslain 6 §:n 2 momentista, jonka mukaan erikseen ilmoitettavaksi tueksi luetaan vain tuen nettomääräinen arvo.

Muuna kuin rahana annettu tuki olisi ehdotuksen mukaan arvioitava ja ilmoitettava rahamääräisenä. Tältä osin ehdotus vastaa vaalirahoituslain 3 §:n 3 momenttia.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi puolueen velvollisuudesta huolehtia ajantasaisen ilmoituksen tekemisestä. Puolueen olisi huolehdittava ilmoituksen tekemisestä myös puolueyhdistyksen ja puolueen lähiyhteisön saamasta tuesta. Puolue voisi täyttää velvollisuutensa esimerkiksi nimeämällä ilmoituksen tekemisestä vastaavat henkilöt ja ilmoittamalla heidät Valtiontalouden tarkastusvirastolle.

Ajantasainen ilmoitus olisi tehtävä viimeistään tuen vastaanottamista seuraavan kalenterikuukauden 15. päivänä. Ilmoitus olisi ehdotuksen mukaan tehtävä sähköisesti.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Valtiontalouden tarkastusviraston toimivallasta antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen tekemisestä. Tarkastusvirasto voisi määrätä ilmoitukset tehtäviksi esimerkiksi sähköistä järjestelmää käyttämällä.

9 §. Valtionavustus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi lain nykyisestä 8 §:n 2 momentista välillisesti ilmenevä säännös valtionapuviranomaisen toimivallasta osoittaa osa puolueelle myönnettävästä avustuksesta käytettäväksi muun yhdistyksen toiminnan tukemiseen. Tällainen muu yhdistys voi olla esimerkiksi puolueen piirijärjestö tai

puoluetta lähellä oleva nais- tai nuorisojärjestö.

Pykälän 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan tehtäviksi teknisluonteisia sanonnallisia tarkistuksia.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettaviksi säännökset avustuksen myöntävästä viranomaisesta sekä avustuksen maksamisesta. Tarkoitus on, että avustuksen myöntämisestä päätettäisiin vastaisuudessakin valtioneuvoston yleisistunnossa. Ehdotuksen mukaan avustuksen maksaa valtioneuvoston kanslia. Momenttiin otettaisiin myös maininta siitä, että avustus myönnetään hakemuksesta.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 4 momentti. Sen mukaan avustuksen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön sovellettaisiin muutoin valtionavustuslain (688/2001) säännöksiä. Valtionavustuslakia sovellettaisiin puolueille myönnettäviin avustuksiin siltä osin kuin momentissa mainituista asioista ei ole säännöksiä puoluelaisissa. Siten sovellettaviksi tulisivat lähinnä valtionavustuslain yleiset säännökset avustuksen hakemisesta, myöntämisestä ja maksamisesta, hakijan selvittämisvelvollisuudesta, avustuspäätöksestä ja avustuksen käytöstä.

9 a §. Kirjanpito. Lain 9 a §:ään otettaisiin säännökset kirjanpitovelvollisuudesta sekä velvollisuudesta esittää erinäisiä yhteisön taloutta ja toimintaa koskevia tietoja.

Pykälän 1 momentin mukaan puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitetun muun yhdistyksen kirjanpitovelvollisuudesta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta on voimassa, mitä näistä asioista säädetään kirjanpitolaissa. Säännös korvaisi lain nykyiseen 8 §:n 1 momenttiin sisältyvän viittauksen kirjanpitolakiin. Puolueen lisäksi säännös koskisi nykyisestä poiketen myös avustuspäätöksessä tarkoitettua muuta yhdistystä.

Puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitetun muun yhdistyksen olisi ehdotetun 1 momentin mukaan esittävä tilinpäätöksensä yhteydessä tilitys 9 §:ssä tarkoitettun avustuksen käytöstä sekä ajantasaisiin ilmoituksiin sisältyvät tiedot samoin kuin vaalikampanjan kulut ja rahoitus siten kuin 9 b §:ssä ehdotetaan säädettäväksi.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös puolueen lähiyhteisön ja sellaiseksi ilmoitettua rahastoa hallinnoivan yh-

teisön tai säätiön velvollisuudesta esittää kirjanpitolaisissa edellytetyjen tietojen lisäksi erittely lähiyhteisön saamista tuista. Erittelyn tulee ehdotuksen mukaan sisältää tiedot tuesta yhteensä sekä eriteltyinä tukeen yksityishenkilöiltä, yrityksiltä ja muilta tahoilta. Ehdotus vastaa asiallisesti vaalirahoituslain 6 §:n 1 momentin 4 kohtaa.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös valtioneuvoston toimivallasta antaa asetuksella tarkempia säännöksiä tilityksen laatimisesta ja pykälässä tarkoitettujen tietojen esittämisestä.

9 b §. *Ilmoitettavat tiedot vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 b §. Siihen otettaisiin säännökset puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen velvollisuudesta ilmoittaa kampanja-aikana aiheutuneet vaalikampanjansa kulut ja kampanjan rahoitus. Pykälä korvaisi lain nykyisessä 8 §:n 3 momentissa olevan säännöksen vaalitoiminnasta aiheutuneiden tuottojen ja kulujen esittämisestä.

Pykälän 1 momentin mukaan avustusta saaneen yhteisön on ilmoitettava vaalikampanjansa kulut ja rahoitus erikseen jokaisten yleisten vaalien osalta. Yleisillä vaaleilla tarkoitetaan eduskuntavaaleja, presidentinvaaleja, kunnallisvaaleja ja europarlamenttivaaleja. Näitä vaaleja koskevat ilmoitukset on laadittava erikseen siinäkin tapauksessa, että samaan aikaan olisi kampanjoitavana useimmat vaalit. Ilmoitus olisi tehtävä 8 §:n 3 momentissa säädettäväksi ehdotettuna kampanja-aikana syntyneistä kuluista ja kampanjan rahoituksesta.

Momentin 1 kohdan mukainen kuluerrittely noudattaisi pääosin vaalirahoituslain 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädettyä jaottelua. Ehdotuksen mukaan puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen olisi kuitenkin lisäksi eriteltävä kuluina myös vaalikampanjaa varten annetut avustukset sekä kampanjaa varten palkatusta henkilöstöstä ja hankituista toimitiloista aiheutuneet kulut. Annetulla avustuksella kohdassa tarkoitettaisiin esimerkiksi puolueen tai puolueyhdistyksen antamaa avustusta yksittäiselle ehdokkaalle tai toiselle puolueyhdistykselle. Henkilöstöstä ja toimitiloista aiheutuneina kuluina pidettäisiin vain vaaleja varten palkatusta

lisähenkilöstöstä ja hankituista lisätiloista aiheutuneita kustannuksia.

Vaalikampanjan rahoituksen jaottelu momentin 2 kohdassa vastaisi pääosin vaalirahoituslain 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua erittelyä. Ehdotuksen mukaan olisi kuitenkin lisäksi eriteltävä 9 §:ssä tarkoitettu ja muu vastaava lakiin taikka valtioon tai kunnan talousarvioon perustuva avustus sekä muut rahoituslähteet. Ilmoituksessa avustuksiin tulisi sisällyttää myös edellisiltä avustuskautilta säästetyt ja vaalikampanjaan käytetyt puoluetuet tai muut vastaavat lakiin taikka valtioon tai kunnan talousarvioon perustuvat avustukset.

Muilla rahoituslähteillä tarkoitettaisiin säännöksessä kaikkia sellaisia vaalikampanjan rahoituksen käytettyjä varoja, jotka eivät kuulu mihinkään säännöksessä mainituista rahoituslajeista. Tällaisia olisivat esimerkiksi 8 §:n 2 momentissa tarkoitettut pysyväisluonteisen liike- ja sijoitustoiminnan tulot.

Tuki vaalikampanjaan tulisi ehdotuksen mukaan ryhmitellä tukeen yksityishenkilöiltä, yrityksiltä ja muilta tahoilta. Näiltä osin ehdotus poikkeaa vaalirahoituslaista siten, että puolueen ja puolueyhdistysten toisiltaan saamia suorituksia ei nyt ehdotetussa säännöksessä edellytetä eriteltäviksi. Tällaiset suoritukset eivät 8 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan ole tukea.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi erikseen ilmoitettavasta tuesta. Vaalikampanjan rahoituksesta olisi erikseen ilmoitettava kukin yksittäinen kampanja-aikana annettu tuki ja sen antaja, jos tuen arvo on vähintään 1 500 euroa. Useat samalta tukijalta kampanja-aikana saadut suoritukset olisi ehdotuksen mukaan laskettava yhteen ja ilmoitettava yhtenä tukena. Vaalirahoituslakiin sisältyy samankaltainen sääntely erikseen ilmoitettavasta tuesta.

Tuki olisi aina ilmoitettava bruttomääräisenä. Tuesta ei siten voisi vähentää sen hankkimisesta aiheutuneita kuluja. Muuna kuin rahana annettu tuki olisi ehdotuksen mukaan arvioitava ja ilmoitettava rahamääräisenä. Sääntely vastaa näiltä osin vaalirahoituslain 3 §:n 2—4 momentin säännöksiä vaalirahoituksesta koskevien tietojen ilmoittamisesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin myös kiellosta ilmoittaa yksityishenkilön nimi il-

man hänen nimenomaista suostumustaan, jos hänen antamansa tuen arvo on pienempi kuin 1 500 euroa. Vaalirahoituslain 6 §:n 4 momentissa on samankaltainen kieltö.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös kolmannelta välitetyn tuen ilmoittamisesta. Tuen saajan on ehdotuksen mukaan ilmoitettava myös tieto välitetyn tuen antajasta, jos tuki sisältää kolmannelta välitettyä tukea vähintään 1 500 euron arvosta. Kolmannelta tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, joka antaa tukisuorituksensa edelleen toimitettavaksi tuettavalle. Ehdotus liittyy 8 b §:n 1 momenttiin otettavaksi ehdotettuun kieltoon vastaanottaa tukea, jonka antajaa ei voida selvittää.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi vapaaehtoisen ennakoilmoituksen tekemisestä. Puolue ja avustuspäätöksessä tarkoitettu yhdistys voivat ehdotuksen mukaan toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle ennen vaalipäivää suunnitelman vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta. Ehdotus vastaa asiallisesti vaalirahoituslain 11 §:n 1 momentin säännöstä vapaaehtoisesta ennakoilmoituksesta.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Valtiontalouden tarkastusviraston valtuudesta antaa tarkempia määräyksiä ilmoitusten tekemisestä.

9 c §. Tilintarkastus. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 c §, johon otettaisiin säännökset tilintarkastuksesta ja eräistä tilintarkastajan erityistehtävistä.

Puoluetukea saavalla puolueella ja avustuspäätöksessä tarkoitettulla yhdistyksellä tulee 1 momentin mukaan olla tilintarkastuslaissa (459/2007) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Sama koskisi puolueen lähiyhteisöksi ilmoitettua yhteisöä ja säätiötä sekä sellaista yhteisöä ja säätiötä, jonka rahasto on ilmoitettu lähiyhteisöksi. Tilintarkastusyhteisön olisi ehdotuksen mukaan ilmoitettava tarkastettavalle, kenellä sen tilintarkastajalla on päävastuu tilintarkastuksen toimittamisesta.

Momentti korvaisi puoluelain nykyisen 8 §:n 1 momentin säännökset tilintarkastajasta. Vaatimus auktorisoidusta tilintarkastajasta ulotettaisiin kuitenkin puolueiden lisäksi koskemaan myös puolueen lähiyhteisöjä sekä sellaisiksi ilmoitettuja rahastoja hallinnoivia

yhteisöjä ja säätiöitä samoin kuin puoluetukea käytettäväkseen saaneita yhdistyksiä.

Muilta kuin ehdotetussa 1 momentissa tarkoitetuilta puolueyhdistyksiltä ei edellytettäisi auktorisoidun tilintarkastajan käyttämistä. Tällaisia yhdistyksiä ovat esimerkiksi ne puolueräkisteriin merkityt puolueet, joille ei myönnetä puoluetukea.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tilintarkastajan tilintarkastuslaissa säädettyä laajemmasta lausuntovelvollisuudesta. Puoluetukea saaneen yhdistyksen tilintarkastajan olisi ehdotuksen mukaan lausuttava tilintarkastuskertomuksessaan myös 1) onko valtionavustuksen käytössä ja käyttöä koskevassa raportoinnissa noudatettu tämän lain säännöksiä ja avustuspäätöksen ehtoja ja 2) onko yhdistyksen toiminnassa noudatettu puoluelain säännöksiä tuesta ja tukea koskevista rajoituksista sekä vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamisesta. Tilintarkastajan tulisi näin ollen lausua muun muassa siitä, ovatko ajantasaiset ilmoitukset sekä ilmoitukset vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta lainmukaisesti tehty. Tilintarkastajan olisi lausuttava siitäkin, onko noudatettu 8 b §:ään otettaviksi ehdotettuja säännöksiä tukea koskevista rajoituksista. Ehdotettu sääntely painottaisi tilintarkastuksen merkitystä puolueiden varainkäytön valvonnassa.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettaviksi säännökset puolueen lähiyhteisön tilintarkastajan lausuntovelvollisuudesta. Tilintarkastajan tulisi ehdotuksen mukaan lausua tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi, onko lähiyhteisön toiminnassa noudatettu puoluelain säännöksiä tuesta ja tukea koskevista rajoituksista. Jos puolueen lähiyhteisöksi on ilmoitettu rahasto, lausumistehtävä olisi asianomaisen yhteisön tai säätiön tilintarkastajalla. Tällöin lausunto koskisi vain lähiyhteisöksi ilmoitetun rahaston toimintaa.

9 d §. Tilinpäätösasiakirjojen toimittaminen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 d §, johon otettaisiin säännökset tilinpäätösasiakirjojen toimittamisesta.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi puolueen velvollisuudesta toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle ja oikeusministeriölle puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen tilintarkastuskertomukset ja tilinpäätökset liitteineen sa-

moin kuin 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetut tilitykset puoluetuen käytöstä sekä tiedot ajantasaisista ilmoituksista ja vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta.

Puolueen asiakirjat ja tiedot tulee ehdotuksen mukaan toimittaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun puolueen tilinpäätös on vahvistettu. Puolueen velvollisuus toimittaa tilinpäätösasiakirjoja koskee myös sellaisia muita yhdistyksiä, joiden toiminnan tukemiseen puoluetukea on avustuspäätöksessä tarkoitettulla tavalla käytetty. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan sen vuoksi otettavaksi säännös tällaisen muun yhdistyksen velvollisuudesta toimittaa tarvittavat asiakirjat ja tiedot asianomaiselle puolueelle. Avustuspäätöksessä tarkoitettua muun yhdistyksen asiakirjat ja tiedot on toimitettava yhden kuukauden kuluessa siitä, kun yhdistyksen tilinpäätös on vahvistettu. Puolueen tulisi toimittaa nämä asiakirjat Valtiontalouden tarkastusvirastolle ja oikeusministeriölle siinäkin tapauksessa, että avustuspäätöksessä tarkoitettua muun yhdistyksen tilikausi poikkeaisi puolueen tilikaudesta.

Momentti korvaisi lain nykyisen 8 §:n 2 momentin säännöksen tilinpäätösasiakirjojen toimittamisesta oikeusministeriölle. Ehdotuksen mukaan asiakirjat olisi kuitenkin vastaisuudessa toimitettava myös Valtiontalouden tarkastusvirastolle.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi puolueen lähiyhteisön velvollisuudesta toimittaa tilinpäätösasiakirjoja. Puolueen lähiyhteisöksi ilmoitetun yhteisön ja säätiön olisi toimitettava Valtiontalouden tarkastusvirastolle tilintarkastuskertomus ja tilinpäätös liitteineen, 9 a §:n 2 momentissa tarkoitettu erittely ja 9 c §:n 3 momentissa tarkoitettu tilintarkastajan lausunto. Lähiyhteisöksi ilmoitettua rahastoa koskevien vastaavien asiakirjojen toimittaminen ehdotetaan säädettäväksi rahastoa hallinnoivan yhteisön tai säätiön tehtäväksi. Asiakirjat tulee ehdotuksen mukaan toimittaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lähiyhteisön tai lähiyhteisöä hallinnoivan yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu. Lähiyhteisön asiakirjat toimitetaan vain Valtiontalouden tarkastusvirastolle.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös Valtiontalouden tarkastusviraston valtuudesta antaa tarkempia määräyk-

siä asiakirjojen ja tietojen toimittamisesta. Asiakirjat ja tiedot voitaisiin valtuuden nojalla määrätä esimerkiksi sähköisesti toimitettaviksi.

9 e §. Valvonta. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 e §. Siihen otettaisiin säännökset puoluelain valvonnasta. Niillä korvattaisiin nykyisessä 9 a §:ssä olevat säännökset.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi oikeusministeriön tehtävästä valvoa puoluetuen käyttöä sekä puoluelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista siltä osin kuin valvonta ei kuulu Valtiontalouden tarkastusvirastolle. Kysymys on käytännössä puoluetuen käytön valvonnan lisäksi puoluelain 1—7 §:n noudattamisen valvonnasta.

Puoluetuen käytön valvontaan sovellettaisiin mitä valtionavustuslaissa säädetään. Sovellettaviksi tulisivat siten valtionavustuslain säännökset avustuksen saajan tiedonantovelvollisuudesta (14 §), tarkastusoikeudesta (16 §), tarkastuksen suorittamisesta (17 §) ja virka-avusta (18 §). Oikeusministeriöllä olisi valvontatehtävässään valtionapuviranomaiselle valtionavustuslaissa säädetyt toimivaltuudet.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Valtiontalouden tarkastusviraston tehtävistä puoluelain noudattamisen valvonnassa. Tarkastusvirasto valvoisi ehdotetun momentin mukaan lain tukea, vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamista sekä näihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista puolueen, puolueen lähiyhteisön ja avustuspäätöksessä tarkoitettua muun yhdistyksen eli valvottavan toiminnassa. Tässä tehtävässään virasto voisi tarkastaa valvottavan tilinpitoa ja varojen käyttöä sekä tarvittaessa kehottaa valvottavaa täyttämään puoluelaista johtuvat velvollisuutensa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Valtiontalouden tarkastusviraston toimivallasta velvoittaa valvottava sakon uhalla täyttämään velvollisuutensa. Edellytyksenä on, että valvottava ei ole täyttänyt laista johtuvaa velvollisuuttaan viraston kehotuksesta huolimatta ja laiminlyönti olisi kokonaisuudessaan arvioitava olennaiseksi. Uhkasakon tuomitsisi maksettavaksi valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain (676/2000)

15 §:ssä tarkoitettu uhkasakkolautakunta. Uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen saisi hakea valittamalla muutoista korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Ehdotus vastaa vaalirahoituslain 10 §:n 2 momentin sääntelyä.

Puoluelakiin perustuvissa Valtiontalouden tarkastusviraston valvontatehtävissä olisi ehdotetun 4 momentin mukaan muutoin noudatettava valtiontalouden tarkastusvirastosta annettua lakia.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Valtiontalouden tarkastusviraston tehtävästä antaa eduskunnalle vuosittain kertomus toiminnastaan puoluelain valvonnassa.

9 f §. Ilmoitusrekisteri ja sen tietojen julkisuus. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 f § puoluerahoituksen ilmoitusrekisteristä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Valtiontalouden tarkastusviraston tehtävästä ylläpitää rekisteriä. Siihen olisi talletettava ajantasaisiin ilmoituksiin, vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta tehtäviin erittelyihin sekä ennakkoilmoituksiin sisältyvät tiedot. Lisäksi rekisteriin tulisi tallettaa ne tiedot, jotka sisältyvät lähiyhteisön saamia tukia koskevaan erittelyyn, sekä 9 §:ssä tarkoitettua avustusta saavien yhdistysten tilintarkastuskertomuksiin ja tilinpäätöksiin sisältyvät tiedot.

Tarkoitus on, että Valtiontalouden tarkastusvirasto voisi siirtää sille toimitetut asiakirjat sellaisinaan rekisteriin sähköisessä muodossa. Rekisteri pidettäisiin saatavilla yleisessä tietoverkossa. Jokaisella olisi ehdotuksen mukaan oikeus saada rekisteristä jäljennöksiä ja tietoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä.

Ehdotettuun 2 momenttiin otettaisiin säännös arkistolain (831/1994) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain soveltamisesta talletettujen tietojen säilyttämiseen ja niiden saamiseen. Säännös vastaa vaalirahoituslain 12 §:n 3 momenttia.

10 §. Tasapuolisuusvaatimus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että vaatimus puolueiden tasapuolisesta kohtelusta ulottuisi koskemaan myös kunnan viranomaisia ja niiden määräämisvallassa olevia yhteisöjä ja laitoksia. Nykyinen säännös koskee vain valtion viranomaisia ja val-

tion määräämisvallassa olevia yhteisöjä ja laitoksia. Säännöksen on tarkoitus koskea myös kuntayhtymän viranomaisia.

Sääntely täsmentää hallintolaissa säädettyä viranomaisen velvollisuutta kohdella hallinnossa asioivia tasapuolisesti ja korostaa puolueiden tasapuolisen kohtelun merkitystä. Säännöksessä ei ole kyse matemaattisesta tai mekaanisesta tasapuolisuudesta. Olennaista on, että puolueita kohdellaan yhdenmukaisia perusteita noudattaen. Nämä perusteet voivat tukeutua esimerkiksi parlamentaarisiiin voimasuhteisiin.

Tarkoitus on, että ilmaisu puolue ymmärrettäisiin säännöksessä laajasti kattaen eri tasoilla toimivat puolueen toimielimet ja yhdistykset.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtävän sanonnallinen tarkistus.

11 §. Takaisinperintä. Pykälään ehdotetaan otettaviksi uudet säännökset puoluetuen maksamisen lopettamisesta ja takaisinperinnästä. Niillä korvattaisiin 11 §:n nykyinen säännös mahdollisuudesta puoluetuen pidättämiseen.

Ehdotuksen mukaan päätöksen maksamisen lopettamisesta tekisi valtioneuvoston yleisistunto. Maksamisen lopettamiseen ja takaisinperintään ehdotetaan sovellettavaksi valtionavustuslakia. Sovellettaviksi tulisivat esimerkiksi valtionavustuslain 5 luvun säännökset takaisinperintävelvollisuudesta ja harkinnanvaraisesta takaisinperinnästä.

Lisäksi säädettäisiin, että valtionavustuksen maksaminen voidaan määrätä lopetettavaksi tai jo maksettu valtionavustus kokonaan tai osittain takaisin perittäväksi puolueelta, joka olennaisesti laiminlyö tämän lain mukaan sille kuuluvan velvollisuuden. Laiminlyönti voisi koskea muutakin kuin puoluetukea koskevien lain säännösten noudattamista. Siten esimerkiksi tukea koskevien 8 b §:n säännösten tai vaalikampanjan kuluja ja rahoitusta koskevien 9 b §:n säännösten rikkomisesta voisi seurata puoluetuen takaisinperintä. Edellytyksenä olisi kuitenkin laiminlyönnin olennaisuus. Maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä tällä perusteella olisivat harkinnanvaraisia.

Avustuksen maksamisen lopettaminen tai takaisinperintä voisi ehdotuksen mukaan koskea vain avustuspäätöksessä tarkoitettulle

muulle yhdistykselle osoitettua avustuksen osaa, jos velvollisuuden laiminlyöjänä olisi tällainen yhdistys. Näin ollen avustuspäätöksessä tarkoitettun muun yhdistyksen toiminta ei voisi aiheuttaa koko puoluetuen maksamisen lopettamista tai takaisinperintää.

12 §. Tarkemmat säännökset. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi tavanomaiseksi valtuedeksi antaa valtioneuvoston asetuksella säännöksiä lain täytäntöönpanosta.

1.2 Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta

4 §. Ehdokkaan vaalirahoituksen rajoitukset. Pykälään ehdotetaan lisättäviksi tukirajoituksia koskevat 3 ja 4 momentti sekä 5 momentti mainoksen maksajan nimen ilmoittamisesta. Lisäksi 2 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi.

Ehdotetun 2 momentin mukaan kielto vastaanottaa momentissa säädettyä rahamäärää suurempi summa koskisi suoraan saadun tuen lisäksi myös samalta tukijalta välillisesti saatua tukea. Näin ollen kiellettyä olisi vastaanottaa momentissa säädettyä summaa enempää tukea samalta tukijalta, vaikka tuki annettaisiinkin kolmannen tahon kautta.

Tuki puoluelaisissa tarkoitelta puolueelta tai puolueyhdistykseltä voisi kuitenkin olla tätä suurempi, jollei se sisällä mainittua rahamäärää enempää muulta tukijalta välitettävää tukea. Näin ollen säännöksen mukaan kiellettyä olisi ehdokkaalle suunnatun tuen kanavoiminen puolueen tai puolueyhdistyksen kautta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettyväksi kiellosta vastaanottaa ulkomaista tukea vaalikampanjaan. Kielto ei kuitenkaan koski tukea yksityishenkilöiltä tai ehdokkaan aatesuuntaa edustavilta kansainvälisiltä yhteisöiltä ja säätiöiltä. Säännös vastaa puoluelain 8 b §:n 3 momenttiin otettavaksi ehdotettua kieltoa.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettyväksi kiellosta vastaanottaa tukea vaalikampanjaan valtiolta, kunnalta, kuntayhtymältä, valtion tai kunnan liikelaitokselta, julkisoikeudelliselta yhdistykseltä, laitokselta tai säätiöltä taikka valtion tai kunnan määräysvallassa olevalta yhtiöltä. Säännös vastaisi pääosin puoluelain 8 b §:n 4 momenttiin ehdotettua kieltoa. Vaalirahoituslakiin nyt eh-

dotettu kielto koskisi kuitenkin myös toimittolujen käyttöä ja tavanomaista vieraanvaraisuutta.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös mainoksen maksajan nimen ilmoittamisesta. Momentti vastaa puoluelain 8 §:n 5 momenttiin ehdotettua säännöstä.

6 §. Ilmoitettavat tiedot. Pykälän 1 momentin 4 kohdassa oleva ilmaisu ”puolueen rekisteröity yhdistys” ehdotetaan korvattavaksi sanoilla ”puolue” ja ”puolueyhdistys”.

Erikseen ilmoitettavan tuen rahamääräisiä rajoja presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa ehdotetaan pykälän 2 momentissa alennettaviksi nykyisestä 2 000 eurosta 1 500 euroon. Momenttiin ehdotetaan myös lisättäväksi säännös välitetyn tuen ilmoittamisesta. Tältä osin säännös vastaa ehdotusta puoluelain 9 b §:n 3 momentiksi.

11 a §. Jälki-ilmoitus. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 11 a §. Sen mukaan vaalikampanjan kulujen kattamiseksi otetun lainan määrästä ja sen maksamiseen saadusta vähintään 1 500 euron arvoisesta tuesta tulee tehdä ilmoitus. Ehdotus koskisi vain eduskunta- ja europarlamenttivaalikampanjoita varten otettuja lainoja.

Jälki-ilmoitus olisi ehdotuksen mukaan tehtävä Valtiontalouden tarkastusvirastolle kalenterivuositain sillä vaalikaudella, johon ilmoitusvelvollisuus liittyy. Se olisi kuitenkin tehtävä vain laina-aikana. Ilmoitusta ei siten tarvitse enää tehdä, kun laina on tullut kokonaan maksetuksi.

12 §. Ilmoitusrekisteri ja sen tietojen julkisuus. Pykälän 1 ja 3 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi maininnoilla jälki-ilmoituksesta.

1.3 Rahankeräyslaki

5 §. Luvanvaraisuus. Lain 5 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti. Sen mukaan yleisissä vaaleissa ehdokkaana olevan tukemiseksi toimiva yhdistys ei tarvitse lupaa sellaisen rahankeräyksen järjestämiseen, jonka tarkoituksena on kerätä varoja vaalikampanjan kulujen kattamiseksi ja joka järjestetään kampanja-aikana. Edellytyksenä on, että toimijat ovat järjestäytyneet yhdistykseksi ja että yhdistys toimii yksinomaan asianomai-

sen ehdokkaan tukemiseksi. Myöskään puolueyhdistys ei tarvitsisi lupaa momentissa tarkoitettuun keräykseen. Puolueyhdistyksenä pidetään puoluelain 8 §:n muutettavaksi ehdotetussa 1 momentissa puolueeseen tai sen jäsenyhdistykseen niiden sääntöjen mukaan kuuluvaa yhdistystä. Kampanja-aika määriteltäisiin samoin kuin ehdotuksessa puoluelain 8 §:n 3 momentiksi. Yleisillä vaaleilla tarkoitetaan eduskuntavaaleja, presidentinvaalia, kunnallisvaaleja ja europarlamenttivaaleja.

21 §. Tilitysvollisuus. Lain 21 §:ään ehdotetaan lisättäviksi uudet 3 ja 5 momentti jolloin nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi.

Uuteen 3 momenttiin ehdotetaan ottavaksi säännös velvollisuudesta tehdä tilitys ehdotetussa 5 §:n 4 momentissa tarkoitettusta rahankeräyksestä. Tilitys olisi tehtävä Poliisihallitukselle kuuden kuukauden kuluessa kampanja-ajan päättymisestä. Lisäksi momentissa ehdotetaan säädettäväksi Poliisihallituksen toimivallasta määrätä sanotusta rahankeräyksestä tehtäväksi välitilityksen, uuden tilityksen tai loppuilmoituksen. Ehdotus vastaa tältä osin pykälän 2 momentin säännöksiä lupaviranomaisen toimivallasta.

Uuteen 5 momenttiin ehdotetaan otettaviksi nykyistä 3 momenttia asiallisesti vastaavat säännökset ehdotetussa 5 §:n 4 momentissa tarkoitettun yhdistyksen tilintarkastajan lausunnonantotehtävästä.

22 §. Kielto-oikeus ja uhkasakko. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä tarkoitettujen toimenpidekiellot olisivat kohdistettavissa myös lainvastaisiin samoin kuin laillisiin, mutta ilman lupaa toimeenpantavissa oleviin rahankeräyksiin. Sama koskee mahdollisuutta asettaa kieltojen tehosteeksi uhkasakko. Päätöksen toimenpidekiellosta ja uhkasakosta tekisi ehdotuksen mukaan aina Poliisihallitus.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtiontalouden tarkastusvirasto voisi antaa teknislouenteisia tarkempia määräyksiä esityksen 1. lakiehdotuksen 8 c §:n 3 momentin, 9 b §:n 5 momentin ja 9 d §:n 3 momentin nojalla. Valtioneuvosto voisi antaa

asetuksella ehdotetun 9 a §:n 3 momentin nojalla tarkempia säännöksiä pykälässä tarkoitettun tilityksen laatimisesta ja pykälässä tarkoitettujen tietojen esittämisestä. Lisäksi puoluelain 12 § ehdotetaan muutettavaksi valtioneuvostolle osoitettavaksi tavanomaiseksi valtuudeksi antaa asetuksella säännöksiä lain täytäntöönpanosta.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian. Tarkoitus on, että lait olisivat voimassa viimeistään kuusi kuukautta ennen vuoden 2011 eduskuntavaalien vaalipäivää.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Lakiehdotuksen 9 e §:n mukaan Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoisi puoluelain noudattamista puolueen, puolueen lähiyhetyksen ja valtionavustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen tilinpidossa ja varojen käytössä. Perustuslain 90 §:n 2 momentin mukaan valtion taloudenhoidon ja valtion talousarvion noudattamisen tarkastamista varten eduskunnan yhteydessä on riippumaton Valtiontalouden tarkastusvirasto. Tarkastusviraston pääsiällinen tehtävä on siten harjoittaa valtion taloudenhoidon tarkastusta. Tarkastusviraston asemasta ja tehtävistä säädetään 2 momentin mukaan tarkemmin lailla. Vaikka viraston tehtävistä voidaan säätää lailla, on sääntelyvarauksen muotoilunkin (”tarkemmin lailla”) perusteella selvää, ettei virastolle voida tavalisella lailla antaa mitä tahansa tehtäviä.

Perustuslakivaliokunta on vaalirahoituslakia käsitellessään todennut vaalirahoituslaitosten valvonnalla olevan sellainen kytkentä eri valtioelinten toimintaan, että tämän tyyppinen tehtävä voidaan perustuslain 90 §:n 2 momentin estämättä antaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle, vaikkei tehtävä koskeakaan valtion taloudenhoidon ja valtion talousarvion noudattamisen valvontaa (PeVM 2/2009 vp).

Myös nyt Valtiontalouden tarkastusvirastolle ehdotetuilla valvontatehtävillä on kiinteä yhteys perustuslailla turvatun demokraattisen järjestelmän toimintaan. Siten ne liittyvät asiallisesti ja luontevasti Valtiontalouden tarkastusviraston tehtäväkokonaisuuteen, jolla edistetään kansanvallan toimintaa ja sitä kohtaan tunnettua luottamusta yleisesti. Näillä perusteilla ehdotuksen arvioidaan olevan sopusoinnussa perustuslain 90 §:n 2 momentin kanssa.

Yksityiselämän suoja

Lakiehdotuksen 8 c ja 9 b §:ssä säädettäisiin yksittäisen henkilön tietyille puolueelle antaman, laissa säädettävän rajan ylittävän tuen tulemisesta julkiseksi. Sääntely koskettaa tämän henkilön perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvattua yksityiselämän suojaa. Perustuslakivaliokunta on ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamisen osalta katsonut, ettei tällainen tuen tuleminen julkiseksi koske yksityiselämän suojan keskeistä osaa. Valiokunnan mielestä tuolloisella ehdotuksella ei myöskään puututtu perustuslain 25 §:ssä turvatun vaalisalaisuuden keskeisiin tekijöihin (ks. PeVM 8/2000 vp). Hallitus katsoo, että puolueelle annetun tuen julkisuutta tulee arvioida samalla tavoin.

Perustuslakivaliokunta on vaalirahoituslakia käsitellessään pitänyt perusteltuna arviota siitä, ettei ilmoitettavan tuen euromääräisen rajan laskeminen jonkin verran johda ehdotuksen muodostumiseen valtiosääntöoikeudellisesti ongelmalliseksi (PeVM 2/2009 vp). Hallituksen käsityksen mukaan ilmoitusrajan alentaminen europarlamenttivaaleissa ja presidentinvaalissa 1500 euroon ei muuta sääntelyn valtiosääntöoikeudellista arviointia.

Yhdenvertaisuus

Ehdotus kiellosta vastaanottaa ulkomaa-laista tukea on merkityksellinen perustuslain 6 §:ssä turvatun yhdenvertaisuuden ja samaan pykälään sisältyvän syrjinnän kiellon kannalta. Perustuslain 6 § ei kiellä kaiken-

laista erontekoa ihmisten välillä. Olennaista on, voidaanko erottelu perustella perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla (HE 309/1993 vp, s. 44). Nyt ehdotetun sääntelyn tavoitteena on ehkäistä epäasianmukaisia ulkomaisia vaikuttamisyrittäisiä Suomen poliittiseen elämään. Eri asemaan asettaminen pohjautuu siten hyväksyttävään perusteeseen. Vaali- ja osallistumisoikeuksia on muutenkin rajoitettu kansallisuuden perusteella. Perustuslain 14 §:n mukaan äänioikeus valtiollisissa vaaleissa ja oikeus äänestää kansanäänestyksessä on rajattu koskemaan vain täysi-ikäisiä Suomen kansalaisia. Tuen vastaanottamiskiellon oikeasuhtaisuuden kannalta on merkityksellistä, ettei kiello ulotu tilanteisiin, joissa tuen antaja on luonnollinen henkilö.

Sananvapaus

Lakiehdotuksen 8 b §:n 5 momentissa ilmaistu velvollisuus huolehtia maksajan nimen ilmoittamisesta vaalimainoksessa on merkityksellinen perustuslain 12 §:ssä turvatun sananvapauden kannalta. Ilmoittamisvelvollisuutta voitaneen valtiosääntöoikeudellisesti verrata esimerkiksi arvopaperinvälittäjään kohdistuvaan velvollisuuteen ilmoittaa arvopapereihin mahdollisesti liittyvät etunsa ja eturistiriidat tai julkaisijan ja ohjelmatoinnin harjoittajan velvollisuuteen julkaista viranomaistiedotuksia. Tällaisia velvollisuuksia perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt sananvapauden kannalta ongelmallisina (PeVM 14/2002 vp, PeVL 4/2005 vp).

Eduskunnalle annettava kertomus

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaisi lakiehdotuksen 9 e §:n 5 momentin mukaan eduskunnalle kertomuksen toiminnastaan puoluelain valvonnassa. Perustuslain 46 §:n 2 momentin mukaan eduskunnalle annettavista kertomuksista voidaan säätää lailla.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**puoluelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä tammikuuta 1969 annetun puoluelain (10/1969) 8, 9, 9 a ja 10—12 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 ja 9 a § laissa 1048/1986, 9 § laeissa 1/1973 ja 1007/1989 ja 10 §:n 2 momentti laissa 653/1992, sekä
lisätään 1—7 §:ään uusi otsikko, lakiin uusi 8 a—8 c ja 9 b—9 f § sekä 13 §:ään uusi otsikko seuraavasti:

1 § <i>Puolue</i>	6 § <i>Puolueen poistaminen rekisteristä</i>
2 § <i>Puolueen rekisteröinti</i>	7 § <i>Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus</i>
3 § <i>Rekisteröintihakemus</i>	8 § <i>Tuki puolueelle ja puolueyhdistykselle</i>
4 § <i>Puolueen nimi</i>	<p>Puolue ja puolueyhdistys saavat vastaanottaa tukea sen mukaan kuin jäljempänä säädetään. <i>Puolueyhdistyksellä</i> tarkoitetaan tässä laissa puolueeseen tai sen jäsenyhdistykseen niiden sääntöjen mukaan kuuluvaa yhdistystä.</p> <p>Tueksi puolueelle tai puolueyhdistykselle luetaan sen rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla saamat suoritukset. Tukena ei kuitenkaan pidetä:</p> <p>1) tavanomaista talkootyötä eikä tavanomaisia ilmaisupalveluja;</p>
5 § <i>Ilmoitus puolueen sääntömuutoksesta</i>	

2) puolueen tai puolueyhdistyksen tavanomaiseen järjestötoimintaan tai omaisuuden hoitoon liittyviä käyvän arvon mukaisia suorituksia;

3) puolueen ja sen puolueyhdistysten toisiltaan saamia suorituksia;

4) puolueen tai puolueyhdistyksen harjoittaman pysyväisluonteisen liiketoiminnan tuloja;

5) puolueen tai puolueyhdistyksen harjoittaman sijoitustoiminnan tuloja;

6) 9 §:ssä tarkoitettua valtionavustusta eikä muuta vastaavaa lakiin taikka valtion tai kunnan talousarvioon perustuvaa avustusta.

Tueksi puolueen tai puolueyhdistyksen vaalikampanjaan luetaan kampanja-aikana saatu tuki. Kampanja-aikana pidetään tässä laissa ajanjaksoa, joka alkaa kuusi kuukautta ennen vaalipäivää ja päättyy kaksi viikkoa vaalipäivän jälkeen.

8 a §

Tuki puolueen lähiyhteisölle

Puolueen lähiyhteisöllä tarkoitetaan tässä laissa sellaista yhteisöä ja säätiötä sekä yhteisön tai säätiön sellaista rahastoa, jonka puolue ilmoittaa asianomaisen yhteisön tai säätiön suostumuksella Valtiontalouden tarkastusvirastolle lähiyhteisökseen.

Tueksi puolueen lähiyhteisölle luetaan sen rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla saamat suoritukset. Tukena ei kuitenkaan pidetä:

1) tavanomaista talkootyötä eikä tavanomaisia ilmaisipalveluja;

2) puolueen lähiyhteisön tavanomaiseen perustoimintaan tai omaisuuden hoitoon liittyviä käyvän arvon mukaisia suorituksia;

3) saman puolueen lähiyhteisöjen toisiltaan saamia suorituksia;

4) puolueen lähiyhteisön harjoittaman pysyväisluonteisen liiketoiminnan tuloja;

5) puolueen lähiyhteisön harjoittaman sijoitustoiminnan tuloja;

6) lakiin taikka valtion tai kunnan talousarvioon perustuvaa avustusta puolueen lähiyhteisölle.

8 b §

Tukea koskevat rajoitukset

Puolue, puolueyhdistys ja puolueen lähiyhteisö eivät saa vastaanottaa tukea, jonka antaja ei voida selvittää. Tämä ei kuitenkaan koske tavanomaisesta keräystoiminnasta saatua tukea.

Puolue, puolueyhdistys ja puolueen lähiyhteisö eivät saa vastaanottaa samalta tukijalta enempää tukea kuin arvoltaan 30 000 euroa kalenterivuodessa. Tämä ei kuitenkaan koske puolueen lähiyhteisön antamaa tukea puolueelle tai puolueyhdistykselle eikä testamentilla annettua tukea.

Puolue, puolueyhdistys ja puolueen lähiyhteisö saavat vastaanottaa ulkomaista tukea vain yksityishenkilöiltä ja puolueen aatesuuntaa edustavilta kansainvälisiltä yhteisöiltä ja säätiöiltä.

Puolue, puolueyhdistys ja puolueen lähiyhteisö eivät saa vastaanottaa tukea valtiolta, kunnalta, kuntayhtymältä, valtion tai kunnan liikelaitokselta, julkisoikeudelliselta yhdistykseltä, laitokselta tai säätiöltä eivätkä valtion tai kunnan määräysvallassa olevalta yhtiöltä. Tämä ei kuitenkaan koske toimitilojen käyttöä eikä tavanomaista vieraanvaraisuutta.

Puolueen ja puolueyhdistyksen on huolehdittava, että vaalikampanjaan kuuluvasta tai sitä tukemaan tarkoitettua maksullisesta mainoksesta käy ilmi mainoksen maksajan nimi.

8 c §

Ajantasainen ilmoitus

Puolueen, puolueyhdistyksen ja puolueen lähiyhteisön saaman tuen määrästä ja sen antajasta ilmoitetaan Valtiontalouden tarkastusvirastolle, jos yksittäisen tuen tai useista samalta tukijalta saaduista suorituksista koostuvan tuen arvo on vähintään 1 500 euroa kalenterivuodessa (*ajantasainen ilmoitus*). Ilmoitusta täydennetään aina, kun ilmoituksen tai sen täydennyksen jälkeen samalta tukijalta saaduista uusista suorituksista koostuvan tuen arvo ylittää edellä mainitun rahamäärän. Tuki ilmoitetaan bruttomääräisenä. Tuki, jota

ei ole annettu rahana, arvioidaan ja ilmoitetaan rahamääräisenä.

Puolue huolehtii ilmoituksen tekemisestä. Ilmoitus tehdään sähköisesti viimeistään tuen vastaanottamista seuraavan kalenterikuukauden 15 päivänä.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen tekemisestä.

9 §

Valtionavustus

Valtion talousarvion rajoissa voidaan eduskunnassa edustettuna olevalle puolueelle myöntää avustusta sen säännöissä ja yleisohjelmassa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Avustus on jaettava puolueiden viimeksi toimitetuissa eduskuntavaaleissa saamiensa edustajanpaikkojen lukumäärien osoittamassa suhteessa. Jos eduskuntavaalien välisenä aikana kunkin vuoden valtion talousarvion julkaisemiseen mennessä vähintään puolet jotakin puoluetta edustaneista ja puolueen valtionavustusosuutta laskettaessa mukaan luetuista kansanedustajista on ilmoittanut eduskunnan puhemiehelle luopuvansa edustamasta tätä puoluetta eduskunnassa, on avustuksen jakoperustetta tarkistettava siten, että tapahtuneet siirtymiset otetaan huomioon. Puolueen avustuksesta osa voidaan osoittaa muun yhdistyksen toiminnan tukemiseen.

Avustukseen on oikeutettu 1 momentissa tarkoitettujen puolueiden lisäksi myös sellainen puolue, jota viimeksi toimitetuissa eduskuntavaaleissa yhteislistoilta tai valitsijayhdistysten listoilta valitut kansanedustajat ovat eduskunnan puhemiehelle ilmoittaneet haluavansa edustaa ja joka jatkaa asianomaiset yhteislistat antaneiden tai valitsijayhdistykset perustaneiden äänestäjäryhmien poliittista toimintaa. Edellytyksenä on kuitenkin, että puoluetta ei ole merkitty puolerekisteriin ennen sitä vaalilaissa (714/1998) säädettyä määräpäivää, jona oikeusministeriön on mainittuja vaaleja varten viimeistään ilmoitettava vaalipiirilautakunnille puolerekisteriin merkityt puolueet. Avustus on jaettava 1 momentissa säädettyjä jakoperusteita soveltuvien osin noudattaen.

Avustuksen myöntää hakemuksesta valtioneuvosto. Avustuksen maksaa valtioneuvoston kanslia.

Muutoin avustuksen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön sovelletaan mitä valtioneuvustuslaissa (688/2001) säädetään.

9 a §

Kirjanpito

Puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen kirjanpitovelvollisuudesta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta on voimassa, mitä kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään. Niiden on lisäksi esitettävä tilinpäätöksensä yhteydessä tilitys 9 §:ssä tarkoitettua avustuksen käytöstä sekä ajantasaisiin ilmoituksiin sisältyvät tiedot samoin kuin vaalikampanjan kulut ja rahoitus siten kuin 9 b §:ssä säädetään.

Puolueen lähiyhteisökseen ilmoittaman yhteisön ja säätiön sekä sellaisen yhteisön ja säätiön, jonka rahasto on ilmoitettu puolueen lähiyhteisöksi, on kirjanpitolaissa edellytettujen tietojen lisäksi esitettävä erittely lähiyhteisön saamista tuista. Erittely sisältää tiedot tuesta yhteensä sekä ryhmiteltynä tukeen yksityishenkilöiltä, yrityksiltä ja muilta tahoilta.

Tarkempia säännöksiä tilityksen laatimisesta ja tietojen esittämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

9 b §

Ilmoitettavat tiedot vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta

Puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen on eriteltävä kampanja-aikana sille aiheutuneet vaalikampanjan kulut ja kampanjan rahoitus erikseen jokaisten yleisten vaalien osalta seuraavasti:

1) vaalikampanjan kulut yhteensä sekä eriteltynä vaalimainonnasta sanoma-, ilmaisjakelu- ja aikakauslehdissä, radiossa, televisiossa sekä tietoverkoissa ja muissa viestintävälineissä, ulkomainonnasta, vaalilehtien, esitteiden ja muun painetun materiaalin hankkimisesta, mainonnan suunnittelusta ja vaalitulaisuuksien järjestämisestä aiheutuneita

siin kuluihin, vaalikampanjaa varten annettuihin avustuksiin, kampanjaa varten palkatusta henkilöstöstä ja hankituista toimitiloista aiheutuneisiin kuluihin sekä muihin kuluihin;

2) vaalikampanjan rahoitus yhteensä sekä eriteltyinä otettuihin lainoihin, 9 §:ssä tarkoitettuun avustukseen ja muuhun vastaavaan lakiin taikka valtion tai kunnan talousarvioon perustuvaan avustukseen, tukeen vaalikampanjaan sekä muihin rahoituslähteisiin; tuki vaalikampanjaan ryhmitellään tukeen yksityishenkilöiltä, yrityksiltä ja muilta tahoilta.

Erikseen on mainittava jokainen yksittäinen kampanja-aikana saatu tuki ja sen antaja, jos tuen arvo on vähintään 1 500 euroa. Useat samalta tukijalta kampanja-aikana saadut suoritukset lasketaan yhteen ja ilmoitetaan yhtenä tukena. Tuki ilmoitetaan bruttomääräisenä. Tuki, jota ei ole annettu rahana, arvioidaan ja ilmoitetaan rahamääräisenä. Yksityishenkilön nimeä ei saa ilmoittaa ilman hänen nimenomaista suostumustaan, jos hänen antamansa tuen arvo on pienempi kuin 1 500 euroa.

Jos tuki sisältää kolmannelta taholta välitettyä tukea vähintään 1 500 euroa, tuen saajan on ilmoitettava myös tieto välitetyn tuen antajasta.

Puolue ja avustuspäätöksessä tarkoitettu yhdistys voivat toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle ennen vaalipäivää ennakoilmoituksen, joka sisältää suunnitelman vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa tarkempia määräyksiä erittelyjen tekemisestä.

9 c §

Tilintarkastus

Edellä 9 §:ssä tarkoitettua valtionavustusta saavalla puolueella ja avustuspäätöksessä tarkoitettulla yhdistyksellä samoin kuin puolueen lähiyhteisöksi ilmoitetulla yhteisöllä ja säätiöllä sekä sellaisella yhteisöllä ja säätiöllä, jonka rahasto on ilmoitettu lähiyhteisöksi, on oltava tilintarkastuslaissa (459/2007) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on ilmoitettava tarkastettavalle, kenellä sen tilintarkastajalla

on päävastuu tilintarkastuksen toimittamisesta.

Avustusta saavan puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitettun muun yhdistyksen tilintarkastaja lausuu tilintarkastuskertomuksensa tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi:

1) onko valtionavustuksen käytössä ja käyttöä koskevassa raportoinnissa noudatettu tämän lain säännöksiä ja avustuspäätöksen ehtoja;

2) onko noudatettu tämän lain säännöksiä tuesta ja tukea koskevista rajoituksista sekä vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamisesta.

Puolueen lähiyhteisön ja sellaisen yhteisön ja säätiön, jonka rahasto on lähiyhteisö, tilintarkastaja lausuu tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi, onko lähiyhteisön toiminnassa noudatettu tämän lain säännöksiä tuesta ja tukea koskevista rajoituksista.

9 d §

Tilinpäätösasiakirjojen toimittaminen

Puolue toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle ja oikeusministeriölle puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen tilintarkastuskertomuksen ja tilinpäätöksen liitteineen sekä 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettut tilitykset ja tiedot. Avustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen on tätä varten toimitettava vastaavat asiakirjat ja tiedot asianomaiselle puolueelle. Puolueen asiakirjat ja tiedot toimitetaan kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun puolueen tilinpäätös on vahvistettu. Avustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen asiakirjat ja tiedot toimitetaan yhden kuukauden kuluessa yhdistyksen tilinpäätöksen vahvistamisesta.

Puolueen lähiyhteisöksi ilmoitettu yhteisö tai säätiö toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle tilintarkastuskertomuksensa ja tilinpäätöksensä liitteineen, 9 a §:n 2 momentissa tarkoitettun erittelyn ja 9 c §:n 3 momentissa tarkoitettun lausunnon kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu. Yhteisö tai säätiö, jonka rahasto on ilmoitettu lähiyhteisöksi, toimittaa vastaavat asiakirjat kolmen kuu-

kauden kuluessa siitä, kun yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa tarkempia määräyksiä asiakirjojen ja tietojen toimittamisesta.

9 e §

Valvonta

Oikeusministeriö valvoo 9 §:ssä tarkoitetun avustuksen käyttöä sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista siltä osin kuin valvonta ei kuulu Valtiontalouden tarkastusviraston tehtäväksi. Avustuksen käytön valvontaan sovelletaan valtionavustuslakia.

Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoo tämän lain tukea, vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamista sekä näihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista puolueen, puolueen lähiyhteisön ja avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen (*valvottava*) toiminnassa. Tässä tehtävässään virasto voi tarkastaa valvottavan tilinpitoa ja varojen käyttöä sekä tarvittaessa kehottaa valvottavaa täyttämään tästä laista johtuvat velvollisuutensa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto voi sakon uhalla velvoittaa valvottavan täyttämään velvollisuutensa, jos asiakirjoja tai tietoja ei ole viraston kehotuksesta huolimatta toimitettu, korjattu tai täydennetty taikka niiden oikeellisuutta ja riittävyttä selvitetty ja laiminlyönti on kokonaisuutena arvioiden olennainen. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain (676/2000) 15 §:ssä tarkoitettu uhkasakolautakunta. Uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen saa hakea valittamalla muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valtiontalouden tarkastusviraston toimittamasta valvonnasta säädetään muutoin valtiontalouden tarkastusvirastosta annetussa laissa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa eduskunnalle vuosittain kertomuksen toiminnastaan tämän lain valvonnassa.

9 f §

Ilmoitusrekisteri ja sen tietojen julkisuus

Valtiontalouden tarkastusvirasto ylläpitää puolerahoituksen ilmoitusrekisteriä, johon talletetaan 8 c §:ssä tarkoitettuihin ilmoituksiin 9 a §:n 2 momentissa ja 9 b §:ssä tarkoitettuihin erittelyihin sekä 9 d §:n 1 momentissa tarkoitettuihin asiakirjoihin sisältyvät tiedot. Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, jokaisella on oikeus saada rekisteristä jäljennöksiä sekä tietoja yleisen tietoverkon kautta.

Ajantasaisen ilmoituksen ja ennakkoilmoituksen sekä ilmoitusrekisteriin talletettujen muiden tietojen säilyttämisestä sekä niiden saamisesta säädetään muutoin arkistolaissa (831/1994) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

10 §

Tasapuolisuusvaatimus

Valtion ja kunnan viranomaisten sekä niiden määräämisvallassa olevien yhteisöjen ja laitosten on kohdeltava kaikkia puolueita tasapuolisesti ja yhdenmukaisia perusteita noudattaen.

Yleisradio Oy voi soveltaessaan 1 momenttia yhtiön vaaliohjelmiin ottaa huomioon myös ohjelmallisia näkökohtia.

11 §

Takaisinperintä

Valtioneuvoston yleisistunto voi määrätä 9 §:ssä tarkoitetun avustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi siten kuin takaisinperinnästä valtionavustuslaissa säädetään. Maksaminen voidaan kuitenkin määrätä lopetettavaksi tai jo maksettu avustus kokonaan tai osittain takaisin perittäväksi myös puolueelta, joka olennaisesti laiminlyö tämän lain mukaan sille kuuluvan velvollisuuden. Jos velvollisuuden laiminlyöjä on avustuspäätöksessä tarkoitettu muu yhdistys, avustuksen maksamisen lopettaminen tai ta-

kaisinperintä voi koskea vain sille osoitettua avustuksen osaa.

13 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

12 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

2.

Laki**ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ehdokkaan vaalirahoituksesta 24 päivänä huhtikuuta 2009 annetun lain (273/2009) 4, 6 ja 12 §, sekä
lisätään lakiin uusi 11 a § seuraavasti:

4 §

Ehdokkaan vaalirahoituksen rajoitukset

Ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä ja muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö eivät saa vastaanottaa tukea, jonka antajaa ei voida selvittää. Tämä ei kuitenkaan koske tavanomaisesta keräystoiminnasta saatua tukea.

Ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä ja muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö eivät saa vastaanottaa suoraan tai välillisesti samalta tukijalta enempää tukea kuin arvoltaan 3 000 euroa kunnallisvaaleissa, 6 000 euroa eduskuntavaaleissa ja 10 000 euroa europarlamenttivaaleissa. Tuki puolueissa (10/1969) tarkoitetulta puolueelta tai puolueyhdistykseltä voi kuitenkin olla tätä suurempi, jollei se sisällä mainittua rahamäärää enempää muulta tukijalta välitettävää tukea.

Ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä ja muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö saavat vastaanottaa ulkomaista tukea vaalikampanjaan vain yksityishenkilöiltä sekä ehdokkaan aatesuuntaa edustavilta kansainvälisiltä yhteisöiltä ja säätiöiltä.

Ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä ja muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö eivät saa vastaanottaa tukea vaalikampanjaan valtiolta, kunnalta, kuntayhtymältä, valtion tai kunnan liikelaitokselta, julkisoikeudelliselta yhdistykseltä, laitokselta tai säätiöltä eivätkä valtion tai kunnan määräysvallassa olevalta yhtiöltä.

Ehdokkaan, ehdokkaan tukiryhmän ja muun yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi

toimivan yhteisön on huolehdittava, että vaalikampanjaan kuuluvasta tai sitä tukemaan tarkoitettusta maksullisesta mainoksesta käy ilmi mainoksen maksajan nimi.

6 §

Ilmoitettavat tiedot

Ilmoitukseen merkitään:

1) maininta siitä, mitkä vaalit ovat kyseessä;

2) ehdokkaan nimi, arvo, ammatti tai tehtävä, hänet asettaneen puolueen nimi tai maininta siitä, että ehdokas on ollut valitsijayhdistyksen ehdokas, sekä eduskuntavaaleissa ehdokkaan vaalipiiri ja kunnallisvaaleissa se kunta, jossa ehdokas oli ehdolla;

3) vaalikampanjan kulut yhteensä sekä eriteltyinä vaalimainonnasta sanoma-, ilmaisjakelu- ja aikakauslehdissä, radiossa, televisiossa sekä tietoverkoissa ja muissa viestintävälineissä, ulkomainonnasta, vaalilehtien, esitteiden ja muun painetun materiaalin hankkimisesta, mainonnan suunnittelusta ja vaalitulaisuuksien järjestämisestä aiheutuneisiin kuluihin sekä muihin kuluihin;

4) vaalirahoitus yhteensä sekä eriteltyinä ehdokkaan omiin varoihin, ehdokkaan ottamiin lainoihin sekä kaikkeen ehdokkaan, ehdokkaan tukiryhmän tai muun yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimivan yhteisön saamaan tukeen ryhmiteltynä tukeen yksityishenkilöiltä, yrityksiltä, puolueelta, puolueyhdistyksiltä ja muilta tahoilta;

5) muut ilmoitusvelvollisen tarpeelliseksi katsomat tiedot vaalirahoituksesta ja vaalikampanjan kuluista.

Erikseen on ilmoitettava kukin yksittäinen tuki ja sen antaja, jos tuen arvo on kunnallisvaaleissa vähintään 800 euroa taikka eduskuntavaaleissa, europarlamenttivaaleissa tai presidentinvaalissa vähintään 1 500 euroa. Jos tämä tuki on annettu ostamalla yksilöitäviä tavaroita tai palveluita taikka vastaavalla vastikkeellisella tavalla, erikseen ilmoitettavaksi tueksi luetaan vain sen nettomääräinen arvo. Jos erikseen ilmoitettava yksittäinen tuki sisältää kolmannelta taholta välitettyä tukea vähintään edellä mainitun rahamäärän, tuen saajan on ilmoitettava myös tieto välitetyn tuen antajasta.

Jos ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä tai muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö on ottanut lainaa vaalikampanjan kuluihin kattamiseksi, ilmoitukseen otetaan suunnitelma lainan takaisinmaksusta.

Yksityishenkilön nimeä ei saa ilmoittaa ilman hänen nimenomaista suostumustaan, jos hänen antamansa tuen arvo on pienempi kuin 2 momentissa mainittu rahamäärä.

11 a §

Jälki-ilmoitus

Jos ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä tai muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö on ottanut lainaa vaalikampanjan kuluihin kattamiseksi eduskuntavaaleissa tai europarlamenttivaaleissa, on ilmoitusvelvollisen toimitettava valtiontalouden tarkastusvirastolle tieto lainan määrästä sekä lainan maksamiseen saadusta vähintään 1 500 euron arvoisesta tuesta (*jälki-ilmoitus*). Ilmoitus tehdään laina-aikana kalenterivuosittain sillä

vaalikaudella, johon ilmoitusvelvollisuus liittyy.

12 §

Ilmoitusrekisteri ja sen tietojen julkisuus

Valtiontalouden tarkastusvirasto ylläpitää vaalirahoituksen ilmoitusrekisteriä, johon talletetaan ilmoitukseen, ennakoilmoitukseen ja jälki-ilmoitukseen sisältyvät tiedot. Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, jokaisella on oikeus saada rekisteristä jäljennöksiä sekä tietoja yleisen tietoverkon kautta.

Eduskuntavaaleja ja kunnallisvaaleja koskevat tiedot pidetään saatavilla yleisessä tietoverkossa viiden vuoden, europarlamenttivaaleja koskevat tiedot kuuden vuoden ja presidentinvaalia koskevat tiedot seitsemän vuoden ajan vaalien tuloksen vahvistamisesta. Muiden kuin 5 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusvelvollisten tekemät ennakoilmoitukset pidetään saatavilla yleisessä tietoverkossa 30 päivän ajan vaalien tuloksen vahvistamisesta.

Ilmoituksen, ennakoilmoituksen ja jälki-ilmoituksen sekä ilmoitusrekisteriin talletettujen tietojen säilyttämiseen sekä niiden saamiseen sovelletaan muutoin, mitä arkistolaissa (831/1994) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

3.

Laki**rahankeräyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 31 päivänä maaliskuuta 2006 annetun rahankeräyslain (255/2006) 5, 21 ja 22 § seuraavasti:

5 §

Luvanvaraisuus

Rahankeräys saadaan toimeenpanna vain viranomaisen antamalla luvalla (*rahankeräyslupa*).

Rahankeräyslupaa ei tarvita päiväkodin ryhmän, koululuokan tai vakiintuneen opinto- tai harrasteryhmän suorittamaan rahankeräykseen, jos rahankeräyksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä vastaa täysivaltainen henkilö. Rahaa saadaan kerätä päiväkodin ryhmän, koululuokan, opinto- tai harrasteryhmän, päiväkodin, koulun tai muiden tahojen järjestämässä tilaisuuksissa, jos kerätyt varat käytetään opiskelun tai harrastustoiminnan edistämiseen.

Rahankeräyslupaa ei tarvita myöskään koontumislaisissa (530/1999) tarkoitetun yleisen kokouksen järjestäjän kokoukseen osallistuvien keskuudessa suorittamaan rahankeräykseen silloin, kun yleinen kokous järjestetään sisätiloissa.

Rahankeräyslupaa ei tarvita myöskään yleisissä vaaleissa ehdokkaana olevan tukemiseksi yksinomaan toimivan yhdistyksen eikä puoluelain (10/1969) 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun puolueyhdistyksen kampanja-aikana järjestämään rahankeräykseen vaalikampanjan kulujen kattamiseksi. Kampanjaajaksi luetaan ajanjakso, joka alkaa kuusi

kuukautta ennen vaalipäivää ja päättyy kaksi viikkoa vaalipäivän jälkeen.

21 §

Tilitysvelvollisuus

Tilitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa lupa-ajan päättymisestä luvan myöntäneelle viranomaiselle, jonka on tarkastettava ja hyväksyttävä tilitys. Tilitysvelvollisuus ei koske 5 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja rahankeräyksiä.

Lupaviranomainen voi:

1) määrätä lupapäätöksessä luvan saajan tekemään välitilityksen;

2) määrätä luvan saajan tekemään uuden tilityksen, jos tehty tilitys on puutteellinen, tai määrätä tehdyn tilityksen täydennettäväksi tai oikaistavaksi, jos siinä ilmenee kirjoitus- tai laskuvirheitä taikka muita näihin verrattavia vähäisiä puutteita tai virheellisyyksiä;

3) asettaa lupapäätöksessä luvan saajalle velvoitteen ilmoittaa siitä, että rahankeräyksellä saadut varat on käytetty rahankeräysluvassa määrättyyn tarkoitukseen (*loppuilmoitus*).

Tilitys 5 §:n 4 momentissa tarkoitettua rahankeräyksestä on toimitettava Poliisihallitukselle kuuden kuukauden kuluessa momentissa tarkoitetun kampanja-ajan päättymisestä. Poliisihallitus voi määrätä 5 §:n 4 momen-

tissa tarkoitetun yhdistyksen tekemään rahankeräyksestä 2 momentissa tarkoitetun välitilityksen, uuden tilityksen tai loppuilmoituksen.

Jos luvan saaja on sellainen oikeushenkilö, jolla on tilintarkastaja, tulee luvan saajan liittää tilitykseen tilintarkastajan lausunto. Tilintarkastajan lausunnossa on todettava, onko rahankeräys toimeenpantu ja saadut varat käytetty rahankeräyslupan ehtojen mukaisesti.

Jos 5 §:n 4 momentissa tarkoitetun rahankeräyksen järjestäjällä on tilintarkastaja, tulee tilitykseen liittää tilintarkastajan lausunto. Tilintarkastajan lausunnossa on todettava, onko rahankeräys toimeenpantu ja saadut varat käytetty tämän lain mukaisesti.

22 §

Kielto-oikeus ja uhkasakko

Poliisihallitus voi kieltää jatkamasta rahankeräyksen toimeenpanoa ja rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämistä, jos rahankeräyksen toimeenpanossa tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisessä epäillään meneteltävän tai menetellyn virheellisesti tai vi-

ranomaisen tietoon on tullut seikkoja, jotka todennäköisesti johtavat rahankeräyslupan peruuttamiseen. Samoin edellytyksin Poliisihallitus voi kieltää talletuspankkia luovuttamasta kerättyjä varoja rahankeräystililtä tai keräyksen järjestäjän muulta pankkitililtä.

Poliisihallituksen päätös, jolla on kielletty rahankeräyksen toimeenpanon tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisen jatkaminen taikka varojen luovuttaminen rahankeräystililtä tai keräyksen järjestäjän muulta pankkitililtä, on voimassa enintään kolme kuukautta. Poliisihallitus voi jatkaa päätöksen voimassaoloaikaa enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos menettelyä rahankeräyksen toimeenpanossa tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisessä ei ole korjattu tai rahankeräyslupan peruuttamista koskevaa asiaa ei ole vielä ratkaistu.

Poliisihallitus voi asettaa määräämänsä kiellon tehosteeksi uhkasakon. Poliisihallitus myös tuomitsee uhkasakon maksettavaksi. Uhkasakkomenettelyyn sovelletaan uhkasakolakia (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Tuija Brax*

1.

Laki**puoluelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä tammikuuta 1969 annetun puoluelain (10/1969) 8, 9, 9 a ja 10—12 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 ja 9 a § laissa 1048/1986, 9 § laeissa 1/1973 ja 1007/1989 ja 10 §:n 2 momentti laissa 653/1992, sekä
lisätään 1—7 §:ään uusi otsikko, lakiin uusi 8 a—8 c ja 9 b—9 f § sekä 13 §:ään uusi otsikko seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

Puolue

2 §

2 §

Puolueen rekisteröinti

3 §

3 §

Rekisteröintihakemus

4 §

4 §

Puolueen nimi

Voimassa oleva laki

5 §

5 §

Ilmoitus puolueen sääntömuutoksesta

6 §

6 §

Puolueen poistaminen rekisteristä

7 §

7 §

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

8 §

8 §

Tuki puolueelle ja puolueyhdistykselle

Puolueen kirjanpitovelvollisuudesta on voimassa, mitä kirjanpitolaissa (655/73) on säädetty yhdistyksen velvollisuudesta pitää toiminnastaan kirjaa. Ainakin yhden puolueen tilintarkastajista sekä hänen varamiehensä tulee olla Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Yhteisön on ilmoitettava asianomaiselle puolueelle, kenellä on päävastuu tilintarkastuksen toimittamisesta. Tämän henkilön tulee olla Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja.

Puolueen on toimitettava oikeiksi todistetut jäljennökset puolueen ja sen piirijärjestöinä toimivien yhdistysten tuloslaskelmasta ja taseesta liitteineen sekä tilintarkastuskertomuksesta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun puolueen tilinpäätös on vahvistettu, oikeusministeriölle tiedoksi. Jos puolueelle 9 §:n mukaan myönnetystä avustuksesta osa on valtion tulo- ja menoarviossa osoitettu muun yhdistyksen käytettäväksi, puolueen on toimitettava samassa yhteydessä oikeusministeriölle tiedoksi oikeiksi todistetut jäljennökset myös tällaisen yhdistyksen tuloslaskelmasta ja taseesta liitteineen sekä tilintarkastuskertomuksesta.

Puolue ja puolueyhdistys saavat vastaanottaa tukea sen mukaan kuin jäljempänä säädetään. Puolueyhdistyksellä tarkoitetaan tässä laissa puolueeseen tai sen jäsenyhdistykseen niiden sääntöjen mukaan kuuluvaa yhdistystä.

Tueksi puolueelle tai puolueyhdistykselle luetaan sen rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla saamat suoritukset. Tukena ei kuitenkaan pidetä:

1) tavanomaista talkootyötä eikä tavanomaisia ilmaisipalveluja;

2) puolueen tai puolueyhdistyksen tavanomaiseen järjestötoimintaan tai omaisuuden hoitoon liittyviä käyvän arvon mukaisia suorituksia;

3) puolueen ja sen puolueyhdistysten toisiltaan saamia suorituksia;

4) puolueen tai puolueyhdistyksen harjoittaman pysyväisluonteisen liiketoiminnan tulot;

Edellä 2 momentissa tarkoitetuissa tuloslaskelmissa on esitettävä vaalitoiminnasta aiheutuneet tuotot ja kulut riittävästi eriteltyinä. Oikeusministeriö antaa asiaa koskevat tarkemmat määräykset.

5) puolueen tai puolueyhdistyksen harjoittaman sijoitustoiminnan tuloja;

6) 9 §:ssä tarkoitettua valtionavustusta eikä muuta vastaavaa lakiin taikka valtion tai kunnan talousarvioon perustuvaa avustusta.

Tueksi puolueen tai puolueyhdistyksen vaalikampanjaan luetaan kampanja-aikana saatua tuki. Kampanja-aikana pidetään tässä laissa ajanjaksoa, joka alkaa kuusi kuukautta ennen vaalipäivää ja päättyy kaksi viikkoa vaalipäivän jälkeen.

8 a §

Tuki puolueen lähiyhteisölle

Puolueen lähiyhteisöllä tarkoitetaan tässä laissa sellaista yhteisöä ja säätiötä sekä yhteisön tai säätiön sellaista rahastoa, jonka puolue ilmoittaa asianomaisen yhteisön tai säätiön suostumuksella Valtiontalouden tarkastusvirastolle lähiyhteisökseen.

Tueksi puolueen lähiyhteisölle luetaan sen rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla saamat suoritukset. Tukea ei kuitenkaan pidetä:

1) tavanomaista talkootyötä eikä tavanomaisia ilmaispalveluja;

2) puolueen lähiyhteisön tavanomaiseen perustoimintaan tai omaisuuden hoitoon liittyviä käyvän arvon mukaisia suorituksia;

3) saman puolueen lähiyhteisöjen toisiltaan saamia suorituksia;

4) puolueen lähiyhteisön harjoittaman pysyväisluonteisen liiketoiminnan tuloja;

5) puolueen lähiyhteisön harjoittaman sijoitustoiminnan tuloja;

6) lakiin taikka valtion tai kunnan talousarvioon perustuvaa avustusta puolueen lähiyhteisölle.

8 b §

Tukea koskevat rajoitukset

Puolue, puolueyhdistys ja puolueen lähiyhteisö eivät saa vastaanottaa tukea, jonka antajaa ei voida selvittää. Tämä ei kuitenkaan koske tavanomaisesta keräystoiminnasta saatua tukea.

Puolue, puolueyhdistys ja puolueen lähiyh-teisö eivät saa vastaanottaa samalta tukijalta enempää tukea kuin arvoltaan 30 000 euroa kalenterivuodessa. Tämä ei kuitenkaan koske puolueen lähiyh-teisön antamaa tukea puolueelle tai puolueyhdistykselle eikä testamentilla annettua tukea.

Puolue, puolueyhdistys ja puolueen lähiyh-teisö saavat vastaanottaa ulkomaista tukea vain yksityishenkilöiltä ja puolueen aatesuuntaa edustavilta kansainvälisiltä yhteisöiltä ja säätiöiltä.

Puolue, puolueyhdistys ja puolueen lähiyh-teisö eivät saa vastaanottaa tukea valtiolta, kunnalta, kuntayhtymältä, valtion tai kunnan liikelaitokselta, julkisoikeudelliselta yhdistykseltä, laitokselta tai säätiöltä eivätkä valtion tai kunnan määräysvallassa olevalta yhtiöltä. Tämä ei kuitenkaan koske toimitilojen käyttöä eikä tavanomaista vieraanvaraisuutta.

Puolueen ja puolueyhdistyksen on huolehdittava, että vaalikampanjaan kuuluvasta tai sitä tukemaan tarkoitettusta maksullisesta mainoksesta käy ilmi mainoksen maksajan nimi.

8 c §

Ajantasainen ilmoitus

*Puolueen, puolueyhdistyksen ja puolueen lähiyh-teisön saaman tuen määrästä ja sen antajasta ilmoitetaan Valtiontalouden tarkastusvirastolle, jos yksittäisen tuen tai useista samalta tukijalta saaduista suorituksista koostuvan tuen arvo on vähintään 1 500 euroa kalenterivuodessa (**ajantasainen ilmoitus**). Ilmoitusta täydennetään aina kun ilmoituksen tai sen täydennyksen jälkeen samalta tukijalta saaduista uusista suorituksista koostuvan tuen arvo ylittää edellä mainitun rahamäärän. Tuki ilmoitetaan bruttomääräisenä. Tuki, jota ei ole annettu rahana, arvioidaan ja ilmoitetaan rahamääräisenä.*

Puolue huolehtii ilmoituksen tekemisestä. Ilmoitus tehdään sähköisesti viimeistään tuen vastaanottamista seuraavan kalenterikauden 15 päivänä.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen tekemisestä.

9 §

Valtion tulo- ja menoarvion rajoissa voidaan eduskunnassa edustettuna olevalle puolueelle myöntää avustusta sen säännöissä ja yleisohjelmassa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Avustus on jaettava puolueiden viimeksi toimitetuissa kansanedustajain vaaleissa saamien edustajanpaikkojen lukumäärien osoittamassa suhteessa. Jos eduskuntavaalien välisenä aikana kunkin vuoden valtion tulo- ja menoarvion julkaisemiseen mennessä vähintään puolet jotakin puoluetta edustaneista ja puolueen valtionavustusosuutta laskettaessa mukaan luetuista kansanedustajista on ilmoittanut eduskunnan puhemiehelle luopuvansa edustamasta tätä puoluetta eduskunnassa, on avustuksen jakoperustetta tarkistettava siten, että tapahtuneet siirtymiset otetaan huomioon.

Avustukseen on oikeutettu 1 momentissa tarkoitettujen puolueiden lisäksi myös sellainen puolue, jota viimeksi toimitetuissa kansanedustajain vaaleissa yhteislistoilta tai valitsijayhdistysten listoilta valitut kansanedustajat ovat eduskunnan puhemiehelle ilmoittaneet haluavansa edustaa ja joka jatkaa asianomaiset yhteislistat antaneiden tai valitsijayhdistykset perustaneiden äänestäjäryhmien poliittista toimintaa. Edellytyksenä on kuitenkin, että puoluetta ei ole merkitty puolueräkisteriin ennen sitä kansanedustajain vaaleista annetussa laissa (391/69) säädettyä määräpäivää, jona oikeusministeriön on mainittuja vaaleja varten viimeistään ilmoitettava vaalipiirien keskuslautakunnille puolueräkisteriin merkityt puolueet. Avustus on jaettava 1 momentissa säädettyjä jakoperusteita soveltuvin osin noudattaen.

Avustuksen käyttämisestä on puolueen tehtävä valtioneuvoston antamien määräysten mukainen tilitys. Jos puolueelle myönnettyä avustusta on käytetty 8 §:n 2 momentissa tarkoitettun piirijärjestön tai muun yhdistyksen toiminnan tukemiseen, puolueen on tehtävä vastaava tilitys myös avustuksen tästä käyttämisestä.

9 §

Valtionavustus

Valtion *talousarvion* rajoissa voidaan eduskunnassa edustettuna olevalle puolueelle myöntää avustusta sen säännöissä ja yleisohjelmassa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Avustus on jaettava puolueiden viimeksi toimitetuissa *eduskuntavaaleissa* saamien edustajanpaikkojen lukumäärien osoittamassa suhteessa. Jos eduskuntavaalien välisenä aikana kunkin vuoden valtion *talousarvion* julkaisemiseen mennessä vähintään puolet jotakin puoluetta edustaneista ja puolueen valtionavustusosuutta laskettaessa mukaan luetuista kansanedustajista on ilmoittanut eduskunnan puhemiehelle luopuvansa edustamasta tätä puoluetta eduskunnassa, on avustuksen jakoperustetta tarkistettava siten, että tapahtuneet siirtymiset otetaan huomioon. *Puolueen avustuksesta osa voidaan osoittaa muun yhdistyksen toiminnan tukemiseen.*

Avustukseen on oikeutettu 1 momentissa tarkoitettujen puolueiden lisäksi myös sellainen puolue, jota viimeksi toimitetuissa *eduskuntavaaleissa* yhteislistoilta tai valitsijayhdistysten listoilta valitut kansanedustajat ovat eduskunnan puhemiehelle ilmoittaneet haluavansa edustaa ja joka jatkaa asianomaiset yhteislistat antaneiden tai valitsijayhdistykset perustaneiden äänestäjäryhmien poliittista toimintaa. Edellytyksenä on kuitenkin, että puoluetta ei ole merkitty puolueräkisteriin ennen sitä *vaalilaissa (714/1998)* säädettyä määräpäivää, jona oikeusministeriön on mainittuja vaaleja varten viimeistään ilmoitettava *vaalipiirilautakunnille* puolueräkisteriin merkityt puolueet. Avustus on jaettava 1 momentissa säädettyjä jakoperusteita soveltuvin osin noudattaen.

Avustuksen myöntää hakemuksesta valtioneuvosto. Avustuksen maksaa valtioneuvoston kanslia.

Muutoin avustuksen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön sovelletaan mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

9 a §

Oikeusministeriö valvoo valtionavustuksen käyttöä sekä muutoinkin tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista puolueen ja sen piirijärjestöinä toimivien yhdistysten samoin kuin 8 §:n 2 momentissa tarkoitettujen muiden yhdistysten toiminnassa.

Oikeusministeriö tarkastaa 1 momentissa tarkoitettujen yhdistysten tilinpitoa ja varojen käyttöä. Ministeriö voi myös nimetä Keskuskaupakamarin hyväksymän tilintarkastajan suorittamaan tilinpitoa ja varojen käyttöä koskevia tarkastuksia ja selvityksiä.

Valtiontalouden tarkastusvirastolla on oikeus tarkastaa 1 momentissa tarkoitetuille yhdistyksille valtionavustuksena annettujen varojen käyttöä. Tässä tarkoituksessa tarkastusvirasto saa tarkastaa yhdistysten tilinpitoa sen selvittämiseksi, onko varat lain mukaisesti käytetty siihen tarkoitukseen, johon avustusta on annettu.

9 a §

Kirjanpito

Puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen kirjanpitovelvollisuudesta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta on voimassa, mitä kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään. Niiden on lisäksi esitettävä tilinpäätöksensä yhteydessä tilitys 9 §:ssä tarkoitettun avustuksen käytöstä sekä ajantasaisiin ilmoituksiin sisältyvät tiedot samoin kuin vaalikampanjan kulut ja rahoitus siten kuin 9 b §:ssä säädetään.

Puolueen lähiyhteisöksen ilmoittaman yhteisön ja säätiön sekä säätiön sellaisen yhteisön ja säätiön, jonka rahasto on ilmoitettu puolueen lähiyhteisöksi, on kirjanpitolaissa edellytettyjen tietojen lisäksi esitettävä erittely lähiyhteisön saamista tuista. Erittely sisältää tiedot tuesta yhteensä sekä ryhmiteltynä tukeen yksityishenkilöiltä, yrityksiltä ja muilta tahoilta. Tarkempia säännöksiä tilityksen laatimisesta ja tietojen esittämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

9 b §

Ilmoitettavat tiedot vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta

Puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen on eriteltävä kampanja-aikana sille aiheutuneet vaalikampanjan kulut ja kampanjan rahoitus erikseen jokaisten yleisten vaalien osalta seuraavasti:

1) vaalikampanjan kulut yhteensä sekä eriteltynä vaalimainonnasta sanoma-, ilmaisjalkelu- ja aikakauslehdissä, radiossa, televisiossa sekä tietoverkoissa ja muissa viestintävälineissä, ulkomainonnasta, vaalilehtien, esitteiden ja muun painetun materiaalin

hankkimisesta, mainonnan suunnittelusta ja vaalitulaisuuksien järjestämisestä aiheutuneisiin kuluihin, vaalikampanjaa varten annettuihin avustuksiin, kampanjaa varten palkatusta henkilöstöstä ja hankituista toimitiloista aiheutuneisiin kuluihin sekä muihin kuluihin;

2) vaalikampanjan rahoitus yhteensä sekä eriteltynä otettuihin lainoihin, 9 §:ssä tarkoitettuun avustukseen ja muuhun vastaavaan lakiin taikka valtion tai kunnan talousarvioon perustuvaan avustukseen, tukeen vaalikampanjaan sekä muihin rahoituslähteisiin; tuki vaalikampanjaan ryhmitellään tukeen yksityishenkilöiltä, yrityksiltä ja muilta tahoilta.

Erikseen on mainittava jokainen yksittäinen kampanja-aikana saatu tuki ja sen antaja, jos tuen arvo on vähintään 1 500 euroa. Useat samalta tukijalta kampanja-aikana saadut suoritukset lasketaan yhteen ja ilmoitetaan yhtenä tukena. Tuki ilmoitetaan bruttomääräisenä. Tuki, jota ei ole annettu rahana, arvioidaan ja ilmoitetaan rahamääräisenä. Yksityishenkilön nimeä ei saa ilmoittaa ilman hänen nimenomaista suostumustaan, jos hänen antamansa tuen arvo on pienempi kuin 1 500 euroa.

Jos tuki sisältää kolmannelta taholta välitettyä tukea vähintään 1 500 euroa, tuen saajan on ilmoitettava myös tieto välitetyn tuen antajasta.

Puolue ja avustuspäätöksessä tarkoitettu yhdistys voivat toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle ennen vaalipäivää ennakoilmoituksen, joka sisältää suunnitelman vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa tarkempia määräyksiä erittelyjen tekemisestä.

9 c §

Tilintarkastus

Edellä 9 §:ssä tarkoitettua valtionavustusta saavalla puolueella ja avustuspäätöksessä tarkoitettulla yhdistyksellä samoin kuin puolueen lähiyhteisöksi ilmoitetulla yhteisöllä ja säätiöllä sekä sellaisella yhteisöllä ja säätiöllä, jonka rahasto on ilmoitettu lähiyhteisöksi, on oltava tilintarkastuslaissa (459/2007) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on ilmoitettava

tarkastettavalle, kenellä sen tilintarkastajalla on päävastuu tilintarkastuksen toimittamisesta.

Avustusta saavan puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitetun muun yhdistyksen tilintarkastaja lausuu tilintarkastuskertomuksensa tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi:

1) onko valtionavustuksen käytössä ja käytössä koskevassa raportoinnissa noudatettu tämän lain säännöksiä ja avustuspäätöksen ehtoja;

2) onko noudatettu tämän lain säännöksiä tuesta ja tukea koskevista rajoituksista sekä vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamisesta.

Puolueen lähiyhteisön ja sellaisen yhteisön ja säätiön, jonka rahasto on lähiyhteisö, tilintarkastaja lausuu tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi, onko lähiyhteisön toiminnassa noudatettu tämän lain säännöksiä tuesta ja tukea koskevista rajoituksista.

9 d §

Tilinpäätösasiakirjojen toimittaminen

Puolue toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle ja oikeusministeriölle puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen tilintarkastuskertomuksen ja tilinpäätöksen liitteineen sekä 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetut tilitykset ja tiedot. Avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen on tätä varten toimitettava vastaavat asiakirjat ja tiedot asianomaiselle puolueelle. Puolueen asiakirjat ja tiedot toimitetaan kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun puolueen tilinpäätös on vahvistettu. Avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen asiakirjat ja tiedot toimitetaan yhden kuukauden kuluessa yhdistyksen tilinpäätöksen vahvistamisesta.

Puolueen lähiyhteisöksi ilmoitettu yhteisö tai säätiö toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle tilintarkastuskertomuksensa ja tilinpäätöksensä liitteineen, 9 a §:n 2 momentissa tarkoitetun erittelyn ja 9 c §:n 3 momentissa tarkoitetun lausunnon kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu. Yhteisö tai säätiö, jonka rahasto on ilmoitettu lähiyhteisöksi, toimittaa vastaavat asiakirjat kolmen

kuukauden kuluessa siitä, kun yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa tarkempia määräyksiä asiakirjojen ja tietojen toimittamisesta.

9 e §

Valvonta

Oikeusministeriö valvoo 9 §:ssä tarkoitetun avustuksen käyttöä sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista siltä osin kuin valvonta ei kuulu Valtiontalouden tarkastusviraston tehtäväksi. Avustuksen käytön valvontaan sovelletaan valtionavustuslakia.

Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoo tämän lain tukea, vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamista sekä näihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista puolueen, puolueen lähiyhteisön ja avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen (**valvottava**) toiminnassa. Tässä tehtävässään virasto voi tarkastaa valvottavan tilinpitoa ja varojen käyttöä sekä tarvittaessa kehottaa valvottavaa täyttämään tästä laista johtuvat velvollisuutensa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto voi sakan uhalla velvoittaa valvottavan täyttämään velvollisuutensa, jos asiakirjoja tai tietoja ei ole viraston kehotuksesta huolimatta toimitettu, korjattu tai täydennetty taikka niiden oikeellisuutta ja riittävyyttä selvitetty ja laiminlyönti on kokonaisuutena arvioiden olennainen. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain (676/2000) 15 §:ssä tarkoitettu uhkasakkolautakunta. Uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen saa hakea valittamalla muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valtiontalouden tarkastusviraston toimittamasta valvonnasta säädetään muutoin valtiontalouden tarkastusvirastosta annetussa laissa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa eduskunnalle vuosittain kertomuksen toiminnastaan tämän lain valvonnassa.

9 f §

Ilmoitusrekisteri ja sen tietojen julkisuus

Valtiontalouden tarkastusvirasto ylläpitää puoluerahoituksen ilmoitusrekisteriä, johon talletetaan 8 c §:ssä tarkoitettuihin ilmoitukseen 9 a §:n 2 momentissa ja 9 b §:ssä tarkoitettuihin erittelyihin sekä 9 d §:n 1 momentissa tarkoitettuihin asiakirjoihin sisältyvät tiedot. Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, jokaisella on oikeus saada rekisteristä jäljennöksiä sekä tietoja yleisen tietoverkon kautta.

Ajantasaisen ilmoituksen ja ennakkoilmoituksen sekä ilmoitusrekisteriin talletettujen muiden tietojen säilyttämisestä sekä niiden saamisesta säädetään muutoin arkistolaisissa (831/1994) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

10 §

Valtion viranomaisen sekä valtion tai sen määräämisvallassa olevan yhteisön tai laitoksen on kohdeltava kaikkia puolueita tasapuolisesti ja yhdenmukaisia perusteita noudattaen.

Oy Yleisradio Ab voi soveltaessaan 1 momenttia yhtiön vaaliohjelmiin ottaa huomioon myös ohjelmallisia näkökohtia.

11 §

Puolueelta, joka laiminlyö tämän lain mukaan sille kuuluvan velvoituksen, voidaan pitää edellä 9 §:ssä tarkoitettu avustus, kunnes velvoitus on täytetty.

10 §

Tasapuolisuusvaatimus

Valtion ja kunnan viranomaisten sekä niiden määräämisvallassa olevien yhteisöjen ja laitosten on kohdeltava kaikkia puolueita tasapuolisesti ja yhdenmukaisia perusteita noudattaen.

Yleisradio Oy voi soveltaessaan 1 momenttia yhtiön vaaliohjelmiin ottaa huomioon myös ohjelmallisia näkökohtia.

11 §

Takaisinperintä

Valtioneuvoston yleisistunto voi määrätä 9 §:ssä tarkoitettujen avustusten maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi siten kuin takaisinperinnästä valtionavustuslaissa säädetään. Maksaminen voidaan kuitenkin määrätä lopetettavaksi tai jo maksettu avustus kokonaan tai osittain takaisin perittäväksi myös puolueelta, joka olennaisesti laiminlyö tämän lain mukaan sille kuuluvan velvelli-

suuden. Jos velvollisuuden laiminlyöjä on avustuspäätöksessä tarkoitettu muu yhdistys, avustuksen maksamisen lopettaminen tai takaisinperintä voi koskea vain sille osoitettua avustuksen osaa.

12 §

12 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

13 §

13 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . _____

2.

Laki**ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ehdokkaan vaalirahoituksesta 24 päivänä huhtikuuta 2009 annetun lain (273/2009) 4, 6 ja 12 §, sekä
lisätään lakiin uusi 11 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Ehdokkaan vaalirahoituksen rajoitukset

Ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä tai muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö ei saa vastaanottaa tukea, jonka antajaa ei voida selvittää. Tämä ei kuitenkaan koske tavanomaisesta keräystoiminnasta saatua tukea.

Ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä tai muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö ei saa vastaanottaa yhdeltä tukijalta enempää tukea kuin arvoltaan 3 000 euroa kunnallisvaaleissa, 6 000 euroa eduskuntavaaleissa ja 10 000 euroa europarlamenttivaaleissa. Tämä ei kuitenkaan koske tukea puolueen rekisteröidyltä yhdistykseltä.

Ehdotus

4 §

Ehdokkaan vaalirahoituksen rajoitukset

Ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä ja muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö *eivät* saa vastaanottaa tukea, jonka antajaa ei voida selvittää. Tämä ei kuitenkaan koske tavanomaisesta keräystoiminnasta saatua tukea.

Ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä ja muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö *eivät* saa vastaanottaa *suoraan tai välillisesti samalta* tukijalta enempää tukea kuin arvoltaan 3 000 euroa kunnallisvaaleissa, 6 000 euroa eduskuntavaaleissa ja 10 000 euroa europarlamenttivaaleissa. *Tuki puolueissa(10/1969) tarkoitettulta puolueelta tai puolueyhdistykseltä voi kuitenkin olla tätä suurempi, jollei se sisällä mainittua rahamäärää enempää muulta tukijalta välitettävää tukea.*

Ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä ja muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö saavat vastaanottaa ulkomaista tukea vaalikampanjaan vain yksityishenkilöiltä sekä ehdokkaan aatesuuntaa edustavilta kansainvälisiltä yhteisöiltä ja säätiöiltä.

Ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä ja muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö eivät saa vastaanottaa tukea vaalikampanjaan valtiolta, kunnalta, kuntayhtymältä, valtion tai kunnan liikelaitokselta, julkisoikeudelliselta yhdistykseltä, laitokselta tai

säätiöltä eivätkä valtion tai kunnan määräysvallassa olevalta yhtiöltä.

Ehdokkaan, ehdokkaan tukiryhmän ja muun yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimivan yhteisön on huolehdittava, että vaalikampanjaan kuuluvasta tai sitä tukemaan tarkoitettusta maksullisesta mainoksesta käy ilmi mainoksen maksajan nimi.

6 §

Ilmoitettavat tiedot

Ilmoitukseen merkitään:

1) maininta siitä, mitkä vaalit ovat kyseessä;

2) ehdokkaan nimi, arvo, ammatti tai tehtävä, hänet asettaneen puolueen nimi tai maininta siitä, että ehdokas on ollut valitsijayhdistyksen ehdokas, sekä eduskuntavaaleissa ehdokkaan vaalipiiri ja kunnallisvaaleissa se kunta, jossa ehdokas oli ehdolla;

3) vaalikampanjan kulut yhteensä sekä eriteltyinä vaalimainonnasta sanoma-, ilmaisjakelu- ja aikakauslehdissä, radiossa, televisiossa sekä tietoverkoissa ja muissa viestintävälineissä, ulkomainonnasta, vaalilehtien, esitteiden ja muun painetun materiaalin hankkimisesta, mainonnan suunnittelusta ja vaalitulaisuuksien järjestämisestä aiheutuneisiin kuluihin sekä muihin kuluihin;

4) vaalirahoitus yhteensä sekä eriteltyinä ehdokkaan omiin varoihin, ehdokkaan ottamiin lainoihin sekä kaikkeen ehdokkaan, ehdokkaan tukiryhmän tai muun yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimivan yhteisön saamaan tukeen ryhmiteltyinä tukeen yksityishenkilöiltä, yrityksiltä, puolueen rekisteröidyiltä yhdistyksiltä ja muilta tahoilta;

5) muut ilmoitusvelvollisen tarpeelliseksi katsomat tiedot vaalirahoituksesta ja vaalikampanjan kuluista.

Erikseen on ilmoitettava kukin yksittäinen tuki ja sen antaja, jos tuen arvo on kunnallisvaaleissa yli 800 euroa, eduskuntavaaleissa yli 1 500 euroa taikka europarlamenttivaaleissa tai presidentinvaalissa yli 2 000 euroa. Jos tämä tuki on annettu ostamalla yksilöitäviä tavaroita tai palveluita taikka vastaavalla vastikkeellisella tavalla, erikseen ilmoitettavaksi tueksi luetaan vain sen nettomääräinen arvo.

6 §

Ilmoitettavat tiedot

Ilmoitukseen merkitään:

1) maininta siitä, mitkä vaalit ovat kyseessä;

2) ehdokkaan nimi, arvo, ammatti tai tehtävä, hänet asettaneen puolueen nimi tai maininta siitä, että ehdokas on ollut valitsijayhdistyksen ehdokas, sekä eduskuntavaaleissa ehdokkaan vaalipiiri ja kunnallisvaaleissa se kunta, jossa ehdokas oli ehdolla;

3) vaalikampanjan kulut yhteensä sekä eriteltyinä vaalimainonnasta sanoma-, ilmaisjakelu- ja aikakauslehdissä, radiossa, televisiossa sekä tietoverkoissa ja muissa viestintävälineissä, ulkomainonnasta, vaalilehtien, esitteiden ja muun painetun materiaalin hankkimisesta, mainonnan suunnittelusta ja vaalitulaisuuksien järjestämisestä aiheutuneisiin kuluihin sekä muihin kuluihin;

4) vaalirahoitus yhteensä sekä eriteltyinä ehdokkaan omiin varoihin, ehdokkaan ottamiin lainoihin sekä kaikkeen ehdokkaan, ehdokkaan tukiryhmän tai muun yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimivan yhteisön saamaan tukeen ryhmiteltyinä tukeen yksityishenkilöiltä, yrityksiltä, puolueelta, puolueyhdistyksiltä ja muilta tahoilta;

5) muut ilmoitusvelvollisen tarpeelliseksi katsomat tiedot vaalirahoituksesta ja vaalikampanjan kuluista.

Erikseen on ilmoitettava kukin yksittäinen tuki ja sen antaja, jos tuen arvo on kunnallisvaaleissa vähintään 800 euroa taikka eduskuntavaaleissa, europarlamenttivaaleissa tai presidentinvaalissa vähintään 1 500 euroa. Jos tämä tuki on annettu ostamalla yksilöitäviä tavaroita tai palveluita taikka vastaavalla vastikkeellisella tavalla, erikseen ilmoitettavaksi tueksi luetaan vain sen nettomääräinen

Jos ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä tai muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö on ottanut lainaa vaalikampanjan kuluihin kattamiseksi, ilmoitukseen otetaan suunnitelma lainan takaisinmaksusta.

Yksityishenkilön nimeä ei saa ilmoittaa ilman hänen nimenomaista suostumustaan, jos hänen antamansa tuen arvo on pienempi kuin 2 momentissa mainittu rahamäärä.

arvo. Jos erikseen ilmoitettava yksittäinen tuki sisältää kolmannelta taholta välitettyä tukea vähintään edellä mainitun rahamäärän, on tuen saajan ilmoitettava myös tieto välitetyn tuen antajasta.

Jos ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä tai muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö on ottanut lainaa vaalikampanjan kuluihin kattamiseksi, ilmoitukseen otetaan suunnitelma lainan takaisinmaksusta.

Yksityishenkilön nimeä ei saa ilmoittaa ilman hänen nimenomaista suostumustaan, jos hänen antamansa tuen arvo on pienempi kuin 2 momentissa mainittu rahamäärä.

11 a §

Jälki-ilmoitus

Jos ehdokas, ehdokkaan tukiryhmä tai muu yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimiva yhteisö on ottanut lainaa vaalikampanjan kuluihin kattamiseksi eduskuntavaaleissa tai europarlamenttivaaleissa, on ilmoitusvelvollisen toimitettava valtiontalouden tarkastusvirastolle tieto lainan määrästä sekä lainan maksamiseen saadusta vähintään 1 500 euron arvoisesta tuesta (**jälki-ilmoitus**). Ilmoitus tehdään laina-aikana kalenterivuosittain sillä vaalikaudella, johon ilmoitusvelvollisuus liittyy.

12 §

Ilmoitusrekisteri ja sen tietojen julkisuus

Valtiontalouden tarkastusvirasto ylläpitää vaalirahoituksen ilmoitusrekisteriä, johon talletetaan ilmoitukseen ja ennakoilmoitukseen sisältyvät tiedot. Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, jokaisella on oikeus saada rekisteristä jäljennöksiä sekä tietoja yleisen tietoverkon kautta.

Eduskuntavaaleja ja kunnallisvaaleja koskevat tiedot pidetään saatavilla yleisessä tietoverkossa viiden vuoden, europarlamenttivaaleja koskevat tiedot kuuden vuoden ja presidentinvaalia koskevat tiedot seitsemän vuoden ajan vaalien tuloksen vahvistamisesta.

12 §

Ilmoitusrekisteri ja sen tietojen julkisuus

Valtiontalouden tarkastusvirasto ylläpitää vaalirahoituksen ilmoitusrekisteriä, johon talletetaan ilmoitukseen, ennakoilmoitukseen ja jälki-ilmoitukseen sisältyvät tiedot. Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, jokaisella on oikeus saada rekisteristä jäljennöksiä sekä tietoja yleisen tietoverkon kautta.

Eduskuntavaaleja ja kunnallisvaaleja koskevat tiedot pidetään saatavilla yleisessä tietoverkossa viiden vuoden, europarlamenttivaaleja koskevat tiedot kuuden vuoden ja presidentinvaalia koskevat tiedot seitsemän vuoden ajan vaalien tuloksen vahvistamisesta.

Muiden kuin 5 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusvelvollisten tekemät ennakoilmoitukset pidetään saatavilla yleisessä tietoverkossa 30 päivän ajan vaalien tuloksen vahvistamisesta.

Ilmoituksen ja ennakoilmoituksen sekä ilmoitusrekisteriin talletettujen tietojen säilyttämiseen sekä niiden saamiseen sovelletaan muutoin, mitä arkistolaissa (831/1994) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

ta. Muiden kuin 5 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusvelvollisten tekemät ennakoilmoitukset pidetään saatavilla yleisessä tietoverkossa 30 päivän ajan vaalien tuloksen vahvistamisesta.

Ilmoituksen, ennakoilmoituksen ja jälkilmoituksen sekä ilmoitusrekisteriin talletettujen tietojen säilyttämiseen sekä niiden saamiseen sovelletaan muutoin, mitä arkistolaissa (831/1994) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

---

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

3.

Laki**rahankeräyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 31 päivänä maaliskuuta 2006 annetun rahankeräyslain (255/2006) 5, 21 ja 22 §
 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Luvanvaraisuus

Luvanvaraisuus

Rahankeräys saadaan toimeenpanna vain viranomaisen antamalla luvalla (**rahankeräyslupa**).

Rahankeräyslupaa ei tarvita päiväkodin ryhmän, koululuokan tai vakiintuneen opinto- tai harrasteryhmän suorittamaan rahankeräykseen, jos rahankeräyksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä vastaa täysivaltainen henkilö. Rahaa saadaan kerätä päiväkodin ryhmän, koululuokan, opinto- tai harrasteryhmän, päiväkodin, koulun tai muiden tahojen järjestämissä tilaisuuksissa, jos kerätyt varat käytetään opiskelun tai harrastustoiminnan edistämiseen.

Rahankeräyslupaa ei tarvita myöskään koontumislaisissa (530/1999) tarkoitetun yleisen kokouksen järjestäjän kokoukseen osallistuvien keskuudessa suorittamaan rahankeräykseen silloin, kun yleinen kokous järjestetään sisätiloissa.

Rahankeräys saadaan toimeenpanna vain viranomaisen antamalla luvalla (**rahankeräyslupa**).

Rahankeräyslupaa ei tarvita päiväkodin ryhmän, koululuokan tai vakiintuneen opinto- tai harrasteryhmän suorittamaan rahankeräykseen, jos rahankeräyksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä vastaa täysivaltainen henkilö. Rahaa saadaan kerätä päiväkodin ryhmän, koululuokan, opinto- tai harrasteryhmän, päiväkodin, koulun tai muiden tahojen järjestämissä tilaisuuksissa, jos kerätyt varat käytetään opiskelun tai harrastustoiminnan edistämiseen.

Rahankeräyslupaa ei tarvita myöskään koontumislaisissa (530/1999) tarkoitetun yleisen kokouksen järjestäjän kokoukseen osallistuvien keskuudessa suorittamaan rahankeräykseen silloin, kun yleinen kokous järjestetään sisätiloissa.

Rahankeräyslupaa ei tarvita myöskään yleisissä vaaleissa ehdokkaana olevan tukemiseksi yksinomaan toimivan yhdistyksen eikä puoluelain (10/1969) 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun puolueyhdistyksen kampanja-aikana järjestämään rahankeräykseen vaalikampanjan kulujen kattamiseksi. Kampanjajaksiksi luetaan ajanjakso, joka alkaa kuusi kuukautta ennen vaalipäivää ja päättyy kaksi viikkoa vaalipäivän jälkeen.

21 §

Tilitysvollisuus

Tilitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa lupa-ajan päättymisestä luvan myöntäneelle viranomaiselle, jonka on tarkastettava ja hyväksyttävä tilitys. Tilitysvollisuus ei koske 5 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja rahankeräyksiä.

Lupaviranomainen voi:

1) määrätä lupapäätöksessä luvan saajan tekemään välitilityksen;

2) määrätä luvan saajan tekemään uuden tilityksen, jos tehty tilitys on puutteellinen, tai määrätä tehdyn tilityksen täydennettäväksi tai oikaistavaksi, jos siinä ilmenee kirjoitus- tai laskuvirheitä taikka muita näihin verrattavia vähäisiä puutteita tai virheellisyyksiä;

3) asettaa lupapäätöksessä luvan saajalle veloitteen ilmoittaa siitä, että rahankeräyksellä saadut varat on käytetty rahankeräysluvassa määrättyyn tarkoitukseen (*loppuilmoitus*).

Jos luvan saaja on sellainen oikeushenkilö, jolla on tilintarkastaja, tulee luvan saajan liittää tilitykseen tilintarkastajan lausunto. Tilintarkastajan lausunnossa on todettava, onko rahankeräys toimeenpantu ja saadut varat käytetty rahankeräysluvan ehtojen mukaisesti.

21 §

Tilitysvollisuus

Tilitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa lupa-ajan päättymisestä luvan myöntäneelle viranomaiselle, jonka on tarkastettava ja hyväksyttävä tilitys. Tilitysvollisuus ei koske 5 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja rahankeräyksiä.

Lupaviranomainen voi:

1) määrätä lupapäätöksessä luvan saajan tekemään välitilityksen;

2) määrätä luvan saajan tekemään uuden tilityksen, jos tehty tilitys on puutteellinen, tai määrätä tehdyn tilityksen täydennettäväksi tai oikaistavaksi, jos siinä ilmenee kirjoitus- tai laskuvirheitä taikka muita näihin verrattavia vähäisiä puutteita tai virheellisyyksiä;

3) asettaa lupapäätöksessä luvan saajalle veloitteen ilmoittaa siitä, että rahankeräyksellä saadut varat on käytetty rahankeräysluvassa määrättyyn tarkoitukseen (*loppuilmoitus*).

Tilitys 5 §:n 4 momentissa tarkoitettua rahankeräyksestä on toimitettava Poliisihallitukselle kuuden kuukauden kuluessa momentissa tarkoitettun kampanja-ajan päättymisestä. Poliisihallitus voi määrätä 5 §:n 4 momentissa tarkoitettun yhdistyksen tekemään rahankeräyksestä 2 momentissa tarkoitettun välitilityksen, uuden tilityksen tai loppuilmoituksen.

Jos luvan saaja on sellainen oikeushenkilö, jolla on tilintarkastaja, tulee luvan saajan liittää tilitykseen tilintarkastajan lausunto. Tilintarkastajan lausunnossa on todettava, onko rahankeräys toimeenpantu ja saadut varat käytetty rahankeräysluvan ehtojen mukaisesti.

Jos 5 §:n 4 momentissa tarkoitettun rahankeräyksen järjestäjällä on tilintarkastaja, tulee tilitykseen liittää tilintarkastajan lausunto. Tilintarkastajan lausunnossa on todettava, onko rahankeräys toimeenpantu ja saadut varat käytetty tämän lain mukaisesti.

22 §

Kielto-oikeus ja uhkasakko

Luvan myöntänyt viranomainen voi kieltää jatkamasta rahankeräyksen toimeenpanoa ja rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämistä, jos rahankeräyksen toimeenpanossa tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisessä epäillään meneteltävän tai menetellyn virheellisesti tai viranomaisen tietoon on tullut seikkoja, jotka todennäköisesti johtavat rahankeräyslupan peruuttamiseen. Samoin edellytyksin lupaviranomainen voi kieltää talletuspankkia luovuttamasta kerättyjä varoja rahankeräystililtä tai luvan saajan muulta pankkitililtä.

Lupaviranomaisen päätös, jolla on kielletty rahankeräyksen toimeenpanon tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisen jatkaminen taikka varojen luovuttaminen rahankeräystililtä tai luvan saajan muulta pankkitililtä, on voimassa enintään kolme kuukautta. Lupaviranomainen voi jatkaa päätöksen voimassaoloaikaa enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos menettelyä rahankeräyksen toimeenpanossa tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisessä ei ole korjattu tai rahankeräyslupan peruuttamista koskevaa asiaa ei ole vielä ratkaistu.

Lupaviranomainen voi asettaa määräämänsä kiellon tehosteeksi uhkasakon. Lupaviranomainen myös tuomitsee uhkasakon maksettavaksi. Uhkasakkomenettelyyn sovelletaan uhkasakkolakia (1113/1990).

22 §

Kielto-oikeus ja uhkasakko

Poliisihallitus voi kieltää jatkamasta rahankeräyksen toimeenpanoa ja rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämistä, jos rahankeräyksen toimeenpanossa tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisessä epäillään meneteltävän tai menetellyn virheellisesti tai viranomaisen tietoon on tullut seikkoja, jotka todennäköisesti johtavat rahankeräyslupan peruuttamiseen. Samoin edellytyksin *Poliisihallitus* voi kieltää talletuspankkia luovuttamasta kerättyjä varoja rahankeräystililtä tai *keräyksen järjestäjän* muulta pankkitililtä.

Poliisihallituksen päätös, jolla on kielletty rahankeräyksen toimeenpanon tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisen jatkaminen taikka varojen luovuttaminen rahankeräystililtä tai *keräyksen järjestäjän* muulta pankkitililtä, on voimassa enintään kolme kuukautta. *Poliisihallitus* voi jatkaa päätöksen voimassaoloaikaa enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos menettelyä rahankeräyksen toimeenpanossa tai rahankeräyksellä saatujen varojen käyttämisessä ei ole korjattu tai rahankeräyslupan peruuttamista koskevaa asiaa ei ole vielä ratkaistu.

Poliisihallitus voi asettaa määräämänsä kiellon tehosteeksi uhkasakon. *Poliisihallitus* myös tuomitsee uhkasakon maksettavaksi. Uhkasakkomenettelyyn sovelletaan uhkasakkolakia (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .
